

ქართულ-აზერბაიჯანული ლექსიკონი

ქართულ ენაში მომზადების პროგრამის
სტუდენტებისათვის

ენისა და საგნის ინტეგრირებული სწავლების კურსი

ფსიქოლოგია, განათლება

გამომცემლობა „მერიდიანი“
თბილისი, 2017

ენობრივი კვლევისა და ანალიზის ინსტიტუტი

პროექტი

„არაქართულენოვან სტუდენტთა აკადემიური მხარდაჭერის
სრული(ბეჭდურ-ელექტრონული) პაკეტი“

OPEN SOCIETY GEORGIA FOUNDATION
ფონდი ღია საზოგადოება საქართველო

გამოცემულია ფონდი „ღია საზოგადოება - საქართველოს“ ფინანსური მხარდაჭერით. ავტორის/ავტორების მიერ საინფორმაციო მასალაში გამოთქმული მოსაზრება შესაძლოა არ გამოხატავდეს ფონდ „ღია საზოგადოება-საქართველოს“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

Published with the financial support of the Open Society Georgia Foundation. The views, opinions and statements expressed by the authors and those providing comments are theirs only and do not necessarily reflect the position of Open Society Georgia Foundation. Therefore, the Open Society Georgia Foundation is not responsible for the content of the information material

კონცეფციის ავტორები და შემდგენლები: **კახა გაბუნია, ჭაბუკი ქირია**

მთარგმნელი: **გიზხანუმ ახმედოვა**

რედაქტორი: **ქეთევან გოჩიტაშვილი**

ISBN

აბსოლუტური ჩაფლობა - მეორე ენის სწავლების სტრატეგია: სწავლების / ინსტრუქციის ენა არის მოსწავლისთვის მეორე (ე2), ან უცხო ენა(ე3). მშობლიურ ენას (ე1) კი არანაირი სტატუსი არ აქვს.

აბსტრაქცია - სააზროვნო უნარ-ჩვევა, რომლის დროსაც ხდება ცალკე მხარეების ან თვისებების განყენება და განზოგადება.

ადრესანტი - მოსაუბრე (ოპოზიციიაში „მოსაუბრე მსმენელი“); ისევე, როგორც ადრესატი, კომუნიკაციური სიტუაციის ერთ-ერთი უმთავრესი კომპონენტია.

ადრესატი - ვისაც მიმართავს მოსაუბრე, კომუნიკაციური სიტუაციის ერთ-ერთი უმთავრესი კომპონენტი; იხ. ადრესანტი.

ავტონომიური (სწავლა) – იხ. თვითმართული (სწავლა)

აზროვნების დონეები –

Mütləq yüklənmə ikinci dilin öyrənilməsi strategiyası: tədrisin/ təlimatın dili şagird üçün ikinci dildir (D2) və ya xarici dildir (D3). Ana dilinin işə (D1) heç bir statusu yoxdur.

Mücərrədlik təfəkkür bacarıq-qabiliyyətidir, bu zaman ayrı-ayrı tərəflərin və ya xassələrin istifadəsi və ümumiləşdirilməsi baş verir.

Adresant həmsöhbət (müxalifətdə “danışan dinləyici”); adresat kimi, kommunikasiya vəziyyətinin əsas komponentlərindən biridir.

Adresat həmsöhbətin müraciət etdiyi şəxs, kommunikasiya vəziyyətinin əsas komponentlərindən biri; baxın, adresat.

Avtonomik (təlim) – baxın özünüidarəedən (təlim)

Təfəkkür səviyyələri

გამოყოფენ აზროვნების შემდეგ დონეებს: **ცოდნა, გაგება, ანალიზი, სინთეზი და შეფასება**. აზროვნების ეს დონეები საფეხურებს ქმნიან, სადაც ყოველი მომდევნო დონე უფრო რთულდება და მოიცავს ერთ ან რამდენიმე წინა დონეს. **ცოდნა, გაგება და გამოყენება** აზროვნების ქვედა დონეში მოიაზრება, ხოლო **ანალიზი, სინთეზი და შეფასება** კი – აზროვნების ზედა დონეში.

აკადემიური მოსწრება - სასწავლო პროცესის მოცემულ ეტაპზე მოსწავლის მიერ მიღწეული შედეგების შეჯამებული შეფასება საგნობრივი პროგრამებით გათვალისწინებული მოთხოვნებით.

აკადემიური ხარისხი ენიჭება პირს უმაღლესი საგანმანათლებლო სასწავლებლის ამა თუ იმ საფეხურის (საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო) დამთავრებისას. 2001

təfəkkürün növbəti səviyyələrini ayırırlar: **bilik, anlayış, istifadə, analiz, sintez və qiymətləndirmə**. Təfəkkürün bu səviyyələrini pillələr yaradırlar və burada hər növbəti səviyyə daha mürəkkəbləşir və bir və ya bir neçə səviyyədən ibarətdir. **Bilik, anlayış və istifadə** təfəkkürün aşağı səviyyələrində qəbul edilir, **analiz, sintez və qiymətləndirmə** isə - təfəkkürün yuxarı səviyyələrində.

Akademik nailiyyət dərş prosesinin verilən mərhələdə şagird tərəfindən əldə edilən nəticələrin fənn proqramları ilə nəzərdə tutulmuş tələblərlə yekunlaşdırılmış qiymətləndirilməsi.

Akademik dərəcə ali təhsil müəssisəsinin bu və ya digər pilləsini (bakalavr, magistr, doktor) bitirdikdə şəxsə verilən dərəcədir. 2001-ci ildən Avropada akademik dərəcənin müəyyən qismdə vahid sistemi

წლიდან ევროპაში აკადემიური ხარისხის მეტნაკლებად ერთიანი სისტემა (ბოლონიის პროცესი) შეიქმნა, რომლის მიხედვითაც ევროპის ძირითადი ქვეყნების უმაღლესი სასწავლებლები კურსდამთავრებულებს შესაბამისი საფეხურის დამთავრების შემდეგ სამი ტიპის სამეცნიერო ხარისხს ანიჭებენ: ბაკალავრის, მაგისტრისა და დოქტორის ხარისხს. საქართველო 2005 წლიდან შეუერთდა ბოლონიის პროცესს.

აკრედიტაცია - ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში მიმდინარე სასწავლო პროცესის ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დოკუმენტთან, ეროვნულ სასწავლო გეგმებთან და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადგენილ ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ნორმატივებთან შესაბამისობის დადასტუ-

(Boloniya prosesi) yaradılmışdır ki, buna əsasən də Avropanın əsas ölkələrinin ali təhsil müəssisələri müvafiq pilləni başa vurduqdan sonra üç tipdə elmi dərəcə verirlər: bakalavr, magistr və doktor. Gürcüstan 2005-ci ildən Boloniya prosesinə qoşulmuşdur.

Akkreditasiya ümumtəhsil müəssisəsində cari dərəcə prosesinin ümumi təhsilin milli məqsədlərinin sənədləri ilə, Milli tədris planları ilə və Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin tərəfindən təyin edilən ümumtəhsil müəssisələrinin normativləri ilə müvafiqliyinin təsdiqlənməsi.

რება.

ანალიზი - სააზროვნო უნარ-ჩვევა, რომლის დროსაც ხდება მთლიანი საგნის ცალკე ნაწილების, მხარეების და თვისებების გამოყოფა ადამიანის წარმოდგენაში.

ასერტულობა - ადამიანის უნარი, თამამად გამოხატოს საკუთარი აზრი სხვისი შეურაცხყოფის გარეშე და სხვებთან დაამყაროს ეფექტური კომუნიკაცია. ამ დროს ადამიანი პატივს სცემს საკუთარ თავს და სხვებს. ასერტულობა აძლევს ადამიანს სხვებთან ღია კომუნიკაციის საშუალებას. ასერტული ქცევა აძლევს საშუალებას ადამიანს რომ დაიცვას საკუთარი პოზიცია, მაშინაც კი, როცა სხვებს განსხვავებული აზრი აქვთ.

ატესტატი - დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს პირის მიერ საბაზო ან საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო დაწესებულების დასრულებას.

Analiz təfəkkür vərdiş-bacarıdır ki, bu zaman insanın təsəvvüründə tam əşyanın ayrı-ayrı hissələrinin, tərəflərinin və xassələrinin ayrıl-ması baş verir.

Assertivlik qarşı tərəfə hörmət və anlayışa əsaslanan düşünülmüş ünsiyyət formasıdır. Bu zaman insan özünə və başqalarına hörmət edir. Assertivlik insana başqaları ilə açıq ünsiyyət imkanını verir. Assertiv davranış insana imkan verir ki, öz mövqeyini qorusun, hətta başqalarının fərqli fikirləri olduğunda da.

Attestat şəxs tərəfindən baza və ya orta ümumtəhsil müəssisəsini başa vurmasını təsdiq edən sənəddir.

აქტივობა - მასწავლებლის მიერ დაგეგმილი მოსწავლეთა ქმედება, რომელიც სასწავლო მიზნის მიღწევას ემსახურება. მიზნიდან გამომდინარე, მასწავლებელმა შეიძლება დაგეგმოს ერთი ან რამდენიმე აქტივობა და, ასევე, მათი ჩატარების თანამიმდევრობა.

აქტიური მოსმენა - ეფექტური კომუნიკაციის საფუძველი, რომლის დროსაც მსმენელი ამავილებს ყურადღებას მოსაუბრესა და მის ნათქვამზე. კარგ მსმენელს უნდა შეეძლოს მოსმენილის შინაარსის საკუთარი სიტყვებით გადმოცემა.

აღრიცხვის ფურცელი - მასწავლებლის მიერ მოსწავლეებისთვის მიცემული ამა თუ იმ დავალების აღრიცხვის საშუალება ცხრილის ან სხვაგვარი ფორმით.

ბაკალავრიატი - აკადემიური უმაღლესი განათლების პირველი საფეხური,

წააღი müəllim tərəfindən planlaşdırılmış şagirdlərin əməlləridir ki, dərs məqsədinin əldə edilməsinə xidmət göstərir. Məqsəddən irəli gələrək, müəllim bir və ya bir neçə fəallıq planlaşdırır bilər və eləcə də onları ardıcılıqla keçirir bilər.

წააღი dirləmə səmərəli kommunikasiyanın əsasıdır ki, bu zaman dirləyici həmsöhbətə və onun söylədiklərinə diqqəti yönəldir. Yaxşı dirləyici dirlənənin məzmunu öz sözləri ilə ötürməyi bacarmalıdır.

ყედიyyət vərəqi müəllim tərəfindən şagirdlər üçün verilən bu və ya digər tapşırıqın qeydiyyat vasitəsidir, cədvəl və ya başqa növ formada.

Bakalavriat ali akademik təhsilin birinci pilləsi, dərs proqramlarının birliyidir. Bu da

სასწავლო პროგრამების ერთობლიობა, რომელიც, ძირითადად, ითვალისწინებს შესაბამისი სპეციალობების თეორიული საფუძვლების სწავლებას, რაც აუცილებელია პირის მაგისტრატურაში შემდგომი სწავლისათვის ან მიღებული კვალიფიკაციით მუშაობისათვის;

გაგება - აზროვნების ქვედა დონის უნარ-ჩვევა; ზოგადად, იგი გულისხმობს ნასწავლი მასალის მნიშვნელობის წვდომას.

გაკვეთილი - სწავლისათვის განკუთვნილი დროის სტრუქტურირებული პერიოდი. არსებობს გაკვეთილის სხვადასხვა ფორმატი. კერძოდ, (1) ერთი მასწავლებელი და ბევრი მოსწავლე; (2) კერძო მეცადინეობა: ერთი მასწავლებელი და ერთი მოსწავლე; (3) ფორმალური სწავლის დრო მასწავლებლის გარეშე სახელმძღვანელოებისა და მულტიმედიის გამოყენე-

ასთან მუვafiq ixtisasların nəzəri əsaslarının öyrənilməsinə nəzərdə tutur ki, bu da şəxsin magistraturada sonralar təhsili üçün və ya alınan ixtisasla işləməsi üçün vacibdir

Anlayış təfəkkürün aşağı səviyyəsinin vərdiş-bacarığdır; ümumiyyətlə, öyrənilən materialın mənasının çatdırılmasını nəzərdə tutur.

Dərs təlim üçün ayrılmış vaxtın strukturlaşdırılmış müddətidir. Dərsin müxtəlif formatı mövcuddur. Xüsusilə də (1) bir müəllim və çoxlu şagirdlər; (2) özəl məşğələlər; (3) formal dərs vaxtı müəllim xaricində dərsliklərin və multimediyanın istifadəsi ilə; (4) videokonfrans: müxtəlif məkanda (otaqda) yerləşən şagirdlərə və müəllimə birlikdə dərs prosesini aparmaq imkanını verir.

ბით; (4) ვიდეოკონფერენცია: საშუალებას იძლევა, სხვადასხვა სივრცეში (ოთახში) განთავსებულ მოსწავლეებსა და მასწავლებელს, ერთობლივად წარმართონ სასწავლო პროცესი.

გაკვეთილის გეგმა (სცენარი) - მასწავლებელი ადგენს გაკვეთილის გეგმას, რომელიც განსაზღვრავს გაკვეთილის სტრუქტურას. გაკვეთილის გეგმას გაკვეთილის სცენარსაც უწოდებენ. გაკვეთილის გეგმა მოიცავს გაკვეთილის მიზანს, შესაბამის აქტივობებს, მოსწავლეთა ორგანიზების ფორმას, დროის განაწილებას, რესურსების ჩამონათვალს და შეფასებას. გაკვეთილის ყოველი აქტივობის შესრულება (როგორც მასწავლებლის, ისე მოსწავლისა) განერილი უნდა იყოს დროში.

გაკვეთილის სასწავლო მიზანი - იმ ცოდნისა და უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, რომელსაც უნდა

Dərsin planı (quruluşu) müəllim dərsin planını qurur ki, dərsin strukturunu müəyyənləşdirsin. Dərsin planını dərsin quruluşu da adlandırırlar. Dərsin planı dərsin məqsədindən, müvafiq fəallıqlar-dan, şagirdlərin təşkilati formasından, vaxt bölgüsündən, resurslar siyahısından və qiymətləndirmə-dən ibarətdir. Dərsin hər fəallığının yerinə yetirilməsi (həm müəllimin, eləcə də şagirdin) vaxtla yazılmalıdır.

Dərsin tədris məqsədi dərsin sonunda əldə ediləcək bilik və vərdiş-bacarıqların birliyi. Dərs məqsədi müəllim üçün dərs

მივალწიოთ გაკვეთილის ბოლოს. სასწავლო მიზანი მასწავლებლისთვის სასწავლო პროცესის დაგეგმვის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია და იგი განსაზღვრავს გაკვეთილის სასწავლო აქტივობის შინაარსს. გაკვეთილის მიზანი ქმნის როგორც მოსწავლეების პროგრესის შემონახვის, ასევე მასწავლებლის თვითშეფასების საფუძველს. ასევე, გაკვეთილის მიზნებიდან შესაძლებელია მოსალოდნელი სასწავლო შედეგების განსაზღვრა.

გამოკითხვა პირდაპირი კითხვების დასმის გზით მასწავლებლის მიერ მოსწავლისგან გარკვეული ინფორმაციის მოპოვების პროცესი. გამოკითხვის საშუალებით შესაძლებელია მოსწავლის დამოკიდებულებების, ინტერესების, სწავლის სირთულეების და ა. შ. გარკვევა.

გამოყენება - აზროვნების ქვედა დონის უნარ-ჩვევა; ზოგადად, იგი გულისხმობს

prosesinin planlaşdırılmasının mühüm vasitəsidir və dərs fəallığının məzmununu müəyyən-ləşdirir. Dərsin məqsədi həm şagirdlərin tərəqqilərinin yoxlanılması, eləcə də müəllimin öz-özünü qiymətləndirməsinin əsasını yaradır. Eləcə də dərsin məqsədlərindən gözlənilən dərs nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi mümkündür.

Sorğu birbaşa sualların verilməsi yolu ilə müəllim tərəfindən şagirddən müəyyən məlumatın əldə edilməsi prosesidir. Sorğunun vasitəsilə şagirdin yanaşmalarının, maraqlarının, dərs çətinliklərinin və s. müəyyən edilməsi mümkündür.

İstifadə təfəkkürün aşağı səviyyəli vərdiş-bacarığıdır; ümumiyyətlə, erkən

ადრე ათვისებული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენებას.

გამოცდების ეროვნული ცენტრი - გამოცდების ეროვნულმა ცენტრმა საქმიანობა 2001 წლიდან დაიწყო „განათლების სისტემის გარდაქმნისა და განმტკიცების პროექტის“ სახით. პროექტის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება შეფასების ახალი სისტემის დანერგვა იყო, რომლითაც უნდა მომხდარიყო მოსწავლეთა ცოდნისა და უნარების შეფასება ობიექტური და სანდო მეთოდებით; ეროვნული გამოცდების ჩატარება და საუკეთესო აბიტურიენტთა შერჩევა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ჩასარიცხად და სახელმწიფო გრანტის მოსაპოვებლად.

განმავითარებელი (მიმდინარე) შეფასება - სწავლის პროცესის შეფასების დროს საქმე გვაქვს **განმავითარებელ** შეფასებასთან. იგი ემსახუ-

რს მონიშნულ ბილინ ტერმინში გამოყენებას.

Imtahanların Milli Mərkəzi İmtahanların Milli Mərkəzi fəaliyyətini 2001-ci ildən “Təhsil sisteminin yenidən təşkili və təsdiqlənməsi layihəsinin” şəklində başlamışdır. Layihənin mühüm istiqamətlərindən biri qiymətləndirmənin yeni sisteminin tətbiqi idi ki, bununla da şagirdin bilik və vərdiş-bacarıqlarının qiymətləndirilməsi obyektiv və etibarlı metodlarla baş verməli idi; Milli imtahanların keçirilməsi və ali təhsil müəssisəsinə qəbul və dövlət qrantının əldə edilməsi üçün ən yaxşı abituriyentlərin seçimi.

İnkişafetdirici (cari) qiymətləndirmə tədris prosesinin qiymətləndirmə zamanı **inkişafetdirici qiymətləndirmə** ilə işimiz olur. O, şagirdlərin tədris prosesinin və nailiyyətinin

რება მოსწავლეთა სწავლის პროცესისა და წარმატებების გაუმჯობესებას. განმავითარებელი შეფასების დროს მოსწავლე, მასწავლებლის გამოხმაურებისა და კომენტარების დახმარებით, მუდმივად იღებს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც საკუთარი სწავლის გათვითცნობიერებაში ეხმარება. მასწავლებლის მიზანია: ასწავლოს მოსწავლეს, როგორ ისწავლოს (**სწავლის სწავლა**) და, ამავე დროს, მიიღოს ინფორმაცია მოსწავლის სასწავლო საჭიროებების შესახებ, რათა დაეხმაროს მას სწორი გადაწყვეტილების მიღებაში. განმავითარებელ შეფასებას „სწავლისათვის შეფასებასაც“ უწოდებენ.

განსაკუთრებული საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეები - მოსწავლეები, რომლებიც ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის მიხედვით სწავლობენ, რადგანაც

yaxşılaşdırılmasına yönəlmişdir. İnkişafetdirici qiymətləndirmə zamanı şagird müəllimin şərtləri ilə daim əl bir məlumat alır ki, bu da təlimini aşılamaqda, dərk etməkdə ona yardım edir. Müəllimin məqsədidir: şagirdi necə təhsil almağa öyrətsin (**təlimin öyrənilməsi**) və eyni zamanda şagirdin dərs ehtiyacları haqqında məlumat alsın ki, ona düzgün qərar qəbul etməkdə köməklik etsin. İnkişafetdirici qiymətləndirməni “**təlim üçün qiymətləndirmə də**” adlandırırlar.

Xüsusi təhsil ehtiyacı olan şagirdlər fərdi tədris planına əsasən təhsil alırlar, çünki xüsusi və spesifik təhsil ehtiyacları vardır.

განსაკუთრებული და სპეციფიკური საგანმანათლებლო საჭიროებები აქვთ.

გენდერი - ეს ტერმინი მეცნიერებაში სოციალური სქესის აღსანიშნავად გამოიყენება. სქესი დაკავშირებულია ქალსა და მამაკაცს შორის ფიზიკურ, სხეულებრივ განსხვავებებთან, ცნება „გენდერი“ კი მიუთითებს მათ ფსიქოლოგიურ, სოციალურ და კულტურულ თავისებურებებზე. სქესი ბიოლოგიურად არის განსაზღვრული, გენდერი კი სოციალური და კულტურული ფაქტორებით არის განპირობებული და აღნიშნავს ქალისა და მამაკაცის სოციალურად ნასწავლი ქცევების, თვისებებისა და დამოკიდებულებების ნაკრებს. ყოველ საზოგადოებაში გენდერული განსხვავებები ვლინდება ადამიანთა ქცევის ფორმებში. მაგალითად, რომელ სფეროში მოღვაწეობენ ქალები და მამაკაცები და რა

Gender bu termin elmə sosial cinsin qeyd edilməsi üçün daxil edilmişdir. Cins qadın və kişi arasında fiziki, cismani fərqlərlə bağlıdır, “gender” anlayışı isə onların psixoloji, sosial və mədəni özünəməxsusluqları göstərir. Cins bioloji cəhətdən müəyyən edilmişdir, genderə isə sosial və mədəni amillər səbəb olur, qadın və kişinin sosial cəhətdən öyrəndikləri davranışlar, xassələr və yanaşmalar toplusunu qeyd edir. Hər cəmiyyətdə gender fərqləri insanların davranış formalarında aşkarlanır. Məsələn, qadınlar və kişilər hansı sahədə çalışırlar və hansı işi yerinə yetirirlər, necə geyinirlər, emosiyalarını necə ifadə edirlər və s.

სამუშაოს ასრულებენ ისინი, როგორ იცვამენ, როგორ გამოხატავენ ემოციებს და ა.შ.

გზამკვლევი - მასწავლებლებისთვის განკუთვნილი მეთოდური ხასიათის მითითებანი (მითითებების კრებული), რომელსაც შესაძლოა პქონდეს სახელმძღვანელოს სახე. გზამკვლევის ფუნქციაა მიანოდოს ინფორმაცია პედაგოგებს, თუ როგორ უნდა ისარგებლონ ამა თუ იმ პედაგოგიური რესურსით (მაგ. მოსწავლის სახელმძღვანელო, სავარჯიშოების რვეული, აუდიო-, ვიდეო-თუ ინტერნეტრესურსები და ა. შ).

გონებრივი იერიში - სწავლების ხერხი, რომლის დროსაც მოსწავლეები წინასწარ განსაზღვრული დროის განმავლობაში ამა თუ იმ პრობლემის ან საკითხის გარშემო შეუზღუდავად გამოთქვამენ იქვე მოფიქრებულ საკუთარ აზრებსა და იდეებს.

ბაღაძე müəllimlər üçün ayrılmış metodik xarakterli göstərişlərdir (göstərişlər toplusu) və dərslik şəklində ola bilər. Bələdçinin funksiyası müəllimlərə bu və ya digər pedaqoji resurslarla (məsələn, şagirdin dərsliyi, çalışmalar dəftəri, audio, video və ya internet resurslar və s.) məlumat çatdırın.

Beyin həmləsi tədris üsuludur ki, bu zaman şagirdlər əvvəlcədən müəyyən edilmiş vaxt ərzində bu və ya digər problemin və ya məsələnin ətrafında qeyri-məhdud şəkildə oradaca düşündükləri öz fikir və ideyalarını söyləyirlər: “Fikirlərin hamısı qəbul ediləndir”. Bundan sonra müəllimin yardımı ilə söylənilən

დაცულია პრინციპი: „ყველა აზრი მისაღებია“. ამის შემდეგ, მასწავლებლის დახმარებით, ხდება გამოთქმული აზრებისა და იდეების დახარისხება, კატეგორიებად და პრიორიტეტებად დაყოფა.

გონებრივი ჩვევები - ჩვევები, რომლებიც ავტომატიზებულ გონებრივ ოპერაციებს წარმოადგენენ (გამრავლების ტაბულის ზეპირი ცოდნა, აბზა-ცის დაცვა, სასვენი ნიშნების გამოყენება, კითხვის დროს პაუზების გაკეთება და ა.შ.).

გრიფი - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ სკოლებისათვის სახელმძღვანელოს გამოყენების რეკომენდაციის კანონიერი / ოფიციალური დადასტურება.

დაკვირვების ჩანაწერები - მასწავლებელი აკვირდება მოსწავლეებს (მათი კომენტარები, აზრები, ქცევები) არა მხოლოდ

fikirlərin və ideyaların çeşidləndirilməsi baş verir, kateqoriyalara və əsas məsələlərə bölünür.

Əqli bacarıqlar avtomatlaşdırılmış əqli əməliyyatları təqdim edən bacarıqlar (vurma cədvəlinin şifahi biliyi, abzasa riayət edilməsi, durğu işarələrinin istifadəsi, mütləq fasilələrinin edilməsi və s.)

Qrif Milli Tədris Planları və Qymətləndirmə Mərkəzi tərəfindən məktəblər üçün dərsləyin istifadəsi tövsiyəsinin qanuni/rəsmi təsdiqlənməsi.

Müşahidə yazıları müəllim şagirdləri müşahidə edir (onların şərtləri, fikirləri, davranışları) nəinki sinifdə, eləcə də tənəffüs zamanı, oyun meydançasında və

კლასში, არამედ დასვენებაზე, სათამაშო მოედანზე და ა. შ. იგი აკეთებს ჩანაწერებს, გარკვეულ აღნიშვნებს მათ შესახებ. ამგვარი ჩანაწერები განმავითარებელი (მიმდინარე) შეფასების მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს და კარგად აჩვენებს მოსწავლეების დროში განვითარებას. მასწავლებელმა დაკვირვების საფუძველზე უნდა მიუთითოს მოსწავლეს, თუ რა უნდა შეცვალოს ან რა უნდა გააუმჯობესოს მან სწავლის პროცესში. ამგვარად, ერთი მხრივ, ჩანაწერები მასწავლებელს ეხმარება აღმოაჩინოს ის ფაქტორები, რომლებიც ხელს უშლის მოსწავლეს სწავლაში, ხოლო, მეორე მხრივ, მოსწავლეს ხელს უწყობს სწავლის სწავლის უნარჩვევების განვითარებაში.

დამაკვალიანებელი შეკითხვები - დამაკვალიანებელი შეკითხვების დასმის დროს მასწავლებელმა

s. O, onlar haqqında müəyyən qeydlər aparır. Belə bir qeydlər inkişafetdirici (cari) qiymətləndirmənin mühüm hissəsini təqdim edir və şagirdlərin zamanda inkişafını yaxşı göstərir. Müəllim müşahidə əsasında şagirdə göstərməlidir ki, təlim prosesində nəyi dəyişdirsin və ya yaxşılaşdırsın. Belə ki, bir tərəfdən, müşahidə qeydləri müəllimə şagirdin təhsilinə mane olan amilləri tapmaqda köməklik edir və digər tərəfdən isə şagirdin təlim-tədris vərdiş-bacarıqlarının inkişafına dəstək verir.

Bələdçilik üçün suallar
Bələdçilik sualları verildiyi zaman müəllim əvvəlcədən müəyyən cavaba doğru uşağa

შესაძლოა წინასწარ უბიძგოს მოსწავლეს გარკვეული პასუხისაკენ. ზოგიერთი შეკითხვა ასევე მასწავლებლის გარკვეულ კრიტიკულ დამოკიდებულებასაც მოიცავს. მაგალითად, „უკეთესი არ იქნებოდა, რომ...?“ „არ ფიქრობთ, ასე რომ გაგვეკეთებინათ...?“

დამოკიდებულება - ადამიანის თვალსაზრისი, შეხედულება რისამე ან ვისამე შესახებ. დამოკიდებულება ადამიანის ემოციური სფეროს ნაწილია და იგი გამოხატავს იმას, თუ რას ვანიჭებთ უპირატესობას, რა მოგვწონს ან რა არ მოგვწონს, რა არის მნიშვნელოვანი ან რა არ არის მნიშვნელოვანი.

დესკრიპტორი - აღმწერი, იდენტიფიკატორი. დესკრიპტორებისგან შედგება ენათა ფლობის თვითშეფასების სკალები. შემსწავლელს დესკრიპტორების მიხედვით შეუძლია საკუთარი თავის შემოწმება, თუ

təkan verir. Bəzi suallar eləcə də müəllimin müəyyən tənqidi yanaşmasından da aslıdır. Məsələn, “Yaxşı olmadımı ki, ...?”, “Düşünmürsünüzmü ki, belə edəsiniz.....”

Yanaşma insanın nəyəyə və ya kiməyə nöqtəyi-nəzəri, fikri. Yanaşma insanın emosional sahəsinin hissəsidir və nəyə üstünlük verdiyimizi ifadə edir ki, nəyi bəyənilirik və ya bəyənmirik, vacib olan və ya olmayan nədir.

Deskriptor təsvir edən, identifikator. Dillərə sahib olmanın özünü qiymətləndirmə şkalaları deskriptorlardan ibarətdir. Deskriptorlara əsasən dil öyrənən özünü yoxlaya bilər ki, dili hansı səviyyədə bilir. Deskriptorun əsasında öyrənilən

რა დონეზე ფლობს ენას. დესკრიპტორის საფუძველზე შეიძლება შედგეს შესასწავლი გაკვეთილის გეგმა.

დიაგნოსტიკური შეფასება
- განმავითარებელი (მიმდინარე) შეფასების კომპონენტი. დიაგნოსტიკური შეფასების დროს ხდება მოსწავლის გარკვეული მომენტისათვის არსებული ცოდნის დონის და უნარ-ჩვევების შეფასება, რათა ზუსტად დაიგეგმოს სწავლის პროცესი მოსწავლის სუსტი და ძლიერი მხარეების გათვალისწინებით.

დიაგრამა - იდეების, ცნებების, მიმართებების, კონსტრუქციების, მონაცემების გამარტივებული და სტრუქტურირებული, ვიზუალური (გრაფიკული) გამოსახვა, რომელიც, ძირითადად, სქემატურ ხასიათს ატარებს. მისი მთავარი დანიშნულებაა სტრუქტურის შემადგენელ ნაწილებს შორის მიმართებების

dərsin planı baş tuta bilər.

Diaqnostik qiymətləndirmə inkişafetdirici (cari) qiymətləndirmə komponentidir. Diaqnostik qiymətləndirmə zamanı şagirdin müəyyən məqam üçün mövcud bilik səviyyəsi və vərdiş-bacarıqları qiymətləndirilir ki, şagirdin zəif və güclü tərəflərinin nəzərə alınması ilə tədris prosesi planlaşdırılsın.

Diaqram ideyaların, anlayışların, müraciətlərin, konstruksiyaların, göstəricilərin sadələşdirilmiş və quraşdırılmış, vizual (qrafik) təsviridir ki, əsasən sxematik xarakter daşıyır. Onun əsas təyinatı strukturun tərkib hissələri arasında yanaşmaların göstərilməsidir ki, buna görə də bu elementlərin dəqiq qrafiki təsviri vacib deyil.

წარმოჩენა, რის გამოც არ არის აუცილებელი ამ ელემენტების ზუსტი გრაფიკული ასახვა.

დიდაქტიკური მეთოდი - სწავლების დროს დიდაქტიკური მეთოდის გამოყენების დროს ხდება ინფორმაციის მიწოდება დიალოგის ფორმით. მიზანი შეიძლება იყოს სხვადასხვა: მოსწავლეების ინფორმირება, მათი ცოდნის გამოუმულავნება და დახვეწა. დიდაქტიკური მეთოდით მიწოდებული ინფორმაცია უნდა იყოს ნათელი და პასუხობდეს შემდეგ კითხვებს: რა, რატომ და სად? ამ დროს მოსწავლი-სთვის ნათელია სასწავლო მიზნები, მან იცის, როდის ითვლება მიზანი მიღწეულად.

დიპლომი - (1) დადგენილი ნიმუშის მიხედვით შედგენილი ოფიციალური დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს სათანადო სპეციალობაში კვალიფიკაციის მინიჭებას (სამეცნი-

Didaktik metod tədris zamanı didaktik metoddan dialoq forması ilə məlumatın çatdırılması baş verir. Məqsəd müxtəlif ola bilər: şagirdlərin məlumatlandırılması, onların biliklərinin bürüzə verilməsi və kamilləşdirilməsi. Didaktik metodla çatdırılan məlumat aydın olmalı və növbəti suallara cavab verməlidir: nə, niyə və hara? Bu zaman şagird üçün dərs məqsədləri aydın olur və məqsədin nə vaxt əldə edildiyini bilir.

Diplom (1) təyin edilən nümunəyə əsasən tərtib edilən rəsmi sənəddir ki, lazımı ixtisas üzrə kvalifikasiyanın (elmi dərəcə, elmi ad) verilməsini nəzərdə tutur. Diplom tələbənin başa çatdırdığı ali təhsil

ერო ხარისხი, სამეცნიერო წოდება). დიპლომი გაცემა იმ უმაღლესი სასწავლებლის მიერ, რომელიც დაამთავრა სტუდენტმა (მაძიებელმა). (2) ოფიციალური დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს პირის ან დანესებულების დაჯილდოებას (მაგ. პრეზიდენტის სტიპენდიანტის დიპლომი).

დირექცია - სკოლის დირექტორი, მისი მოადგილე (მოადგილეები) და ბუღალტერია. დირექციის ფუნქციებია: სკოლის მართვა, სკოლის წარმოდგენა მესამე პირთან ურთიერთობაში, სკოლის ბიუჯეტის, შინაგანანგის, საშტატო განრიგის შემუშავება სამეურვეო საბჭოსთვის წარსადგენად, პედაგოგიურ საბჭოსთან თანამშრომლობა სასკოლო სასწავლო გეგმის შესამუშავებლად, მასწავლებლებთან და სკოლის სხვა თანამშრომლებთან ხელშეკრულების დადებისა და შესრულების უზრუნველყოფა.

müəssisəsi tərəfindən verilir. (2) Rəsmi sənəddir ki, şəxsin və ya müəssisənin mükafatlandırılmasını təsdiqləyir (məs., prezident stipendiatının diplomu).

Direksiya məktəbin direktoru, onun müavini (müavinləri) və mühasibat. Direksiyanın funksiyalarıdır: məktəbin idarəedilməsi, məktəbin üçüncü şəxsə münasibətdə təqdim edilməsi, məktəbin büdcəsinin, daxili nizamnaməsinin, ştat cədvəlinin işlənilib hazırlanması və qəyyumlar şurasına təqdim edilməsi, məktəbin dərslərinin işlənilib hazırlanması üçün pedaqoji şura ilə əməkdaşlıq, müəllimlərlə və məktəbin digər əməkdaşları ilə müqavilənin bağlanması və yerinə yetirilməsi təminatı.

დისკრიმინაცია - პირის ან პირთა ჯგუფის უფლებების შეზღუდვა რაიმე ნიშნის მიხედვით (მაგ. რელიგიური, რასობრივი, სქესობრივი, სოციალური სტატუსის და ა.შ.)

დისკურსი - ფუნქციურად დასრულებული და მწყობრი საკომუნიკაციო ერთეული, ტექსტი, რომელიც განიხილება ექსტრალინგვისტურ (სოციო-კულტურულ, პრაგმატულ, ფსიქოლოგიურ და მისთ.) ფაქტორებთან ერთად, როგორც მიზანმიმართული სოციალური ქმედება, როგორც კომპონენტი, რომელიც მონაწილეობს ადამიანებისა და მათი კოგნიტიური პროცესების მექანიზმების ურთიერთქმედებაში.

დისკურსის კომპეტენცია - მოიცავს წინადადებაში სიტყვათა განაწილების უნარსა და ტექსტის აგებას შემდეგი პუნქტების გათვალისწინებით: თემა/ფოკუსი; ნაცნობი/ახალი ინფორ-

Diskriminasiya hər hansı bir əlamətinə əsasən şəxs və ya şəxslər qrupunun hüquqlarının məhdudlaşdırılmasıdır (məsələn, dini, irqi, sosial status və s.)

Diskurs funksional şəkildə başa çatdırılmış kommunikasiya vahidi, məndir ki, ekstralingvist (sosiomədəni, pragmatik, psixoloji və s.) amillərlə birlikdə təhlil edilir, həm məqsədyönlü sosial əməldir, insanların və onların koqnitik prosesləri mexanizmlərinin qarşılıqlı təsirində iştirak edən bir komponent kimi.

Diskursun kompetensiyası cümlədə sözlərin bölgü bacarığı və növbəti bəndlərin nəzərə alınması ilə mətnin quruluşundan ibarətdir: mövzu/fokus; tanış/yeni məlumat; hərəkətin təbii ardıcılığı; səbəb/nəticə;

მაცია; მოქმედების ბუნებრივი თანამიმდევრულობა; მიზეზი/შედეგი; საუბრის აგებისა და ორგანიზაციის უნარი ქვემოთ ჩამოთვლილი პუნქტების გათვალისწინებით: თემატური ორგანიზაცია; ურთიერთკავშირი და მთლიანობა; ლოგიკური წყობა; ურთიერთობის სტილი და რეესტრი; მოსაუბრეზე გავლენა.

დისკუსია - წამყვანსა და მსმენელებს შორის ცოდნის, შეხედულებებისა და იდეების სიტყვიერი გაცვლის პროცესი. დისკუსიას მსჯელობასაც უწოდებენ. საკლასო დისკუსია ეხმარება მოსწავლეებს საკითხის ღრმა და დეტალურ განხილვაში. კერძოდ, საკლასო დისკუსიის დროს იქმნება ისეთი ატმოსფერო, რომელშიც მოსწავლეებს შეუძლიათ აზრების ურთიერთგაზიარება, ახალი იდეების გამოთქმა, სხვისი აზრების მოსმენა და გაგება, კომუნიკაციის და თვით-

söhbətin quruluşu və təşkili bacarığı aşağıdakı bəndlərin nəzərə alınması ilə; tematik təşkilatçılıq, qarşılıqlı əlaqə və bütövlük; məntiqi quruluş; ünsiyyət üslubu və reyestr; həmsöhbətinə təsir.

Diskussiya aparıcı və dinləyicilər arasında biliyin, nəzərlərin və ideyaların şifahi mübadilə prosesidir. Diskussiyanı müzakirə də adlandırırlar. Sınıf diskussiyası şagirdlərə məsələnin dərin və ətraflı təhlilində yardım edir. Xüsusilə də sınıf diskussiyası zamanı elə bir atmosfer yaranır ki, bunda şagirdlər fikirləri ilə paylaşa bilər, yeni ideyalar söyləyə, başqalarının fikirlərini dinləyə və başa düşə bilər, kommunikasiya və özünü ifadə etmə vərdiş-bacarıqlarını yaxşılaşdırma bilərlər.

გამოხატვის უნარ-ჩვევების გაუმჯობესება.

დისტანციური სწავლება - მოიცავს გარკვეულ თვით-მიმართულ სწავლებას, მაგრამ, როგორც წესი, შემსწავლელს საკმაოდ მკაცრად უწევენ ზედამხედველობას სასწავლო მასალით. ენის დისტანციური სწავლების კურსს უმეტესად ის შემსწავლელეები იყენებენ, რომლებიც კონკრეტული ენობრივი სიტუაციისაგან მოშორებით ცხოვრობენ.

დისციპლინა - ა) მტკიცედ დადგენილი წესი, რომლის დაცვაც სავალდებულოა ამა თუ იმ საზოგადოების (კლასი, კოლექტივი, სკოლა, თემი, ჯგუფი და სხვა) ყველა წევრისათვის. ბ) რაიმე მეცნიერების დამოუკიდებელი დარგი; სასწავლო საგანი (მაგ: საბუნებისმეტყველო, საზოგადოებრივი ან მათემატიკური დისციპლინები).

დიფერენცირებული სწავლება - სასწავლო

Distansiyalı tədris müəyyən şəkilə özünəməxsus tədrisi əhatə edir, amma bir qayda olaraq, təhsil alana dərs materialı ilə ciddi nəzarət edilir. Dilin distansiyalı tədris kursundan konkret dil vəziyyətindən uzaqda yaşayan dili öyrənənlər istifadə edirlər.

İntizam a) ciddi təyin edilmiş qaydadır ki, ona riayət edilməsi bu və ya digər cəmiyyətin (sınıf, kollektiv, məktəb, icma, qrup və s.) bütün üzvləri üçün məcburidir. b) hər hansı bir elmin müstəqil sahəsi; dərs fənni (məsələn, təbiətşünaslıq, ictimai və ya riyazi intizamlar)

Differensial tədris dərs prosesinin elə bir təşkilidir ki,

პროცესის ისეთი ორგანიზება, რომელიც გათვლილია თითოეული მოსწავლის ან მოსწავლეთა ჯგუფების საჭიროებებზე, უნარებსა და შესაძლებლობებზე.

დროის ორგანიზება - აღამიანის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანესი უნარ-ჩვევა, რომლის გარეშეც შეუძლებელია წარმატების მიღწევა. დროის ორგანიზება უნდა განხორციელდეს გრძელვადიან თუ მოკლევადიან მიზნებთან (პროექტი, სასწავლო გეგმა, გაკვეთილის გეგმა) შესაბამისობაში.

ეგზისტენციური კომპეტენციები - მოიცავს ინდივიდუალურ მახასიათებლებს, პიროვნულ თვისებებსა და სხვებისადმი დამოკიდებულებას სოციალური ინტერაქციის დროს.

ევრისტიკული უნარები - ა. შემსწავლელის უნარი, შეიცნოს ახალი (ახალი ენა, ახალი აღამიანები, ქცევის ახალი ნორმა და

hər bir şagirdin və ya şagirdlərin qruplarının ehtiyaclarına, bacarıqlarına və imkanlarına uyğunlaşdırılmışdır.

Vaxtın təşkili insanın ən mühüm vərdiş-bacarığıdır ki, bunun xaricində də nailiyyətin əldə edilməsi mümkün deyil. Vaxtın təşkili uzunmüddətli və ya qısamüddətli məqsədlərlə (layihə, dərş planı, tədris planı) müvafiqlikdə həyata keçirilməlidir.

Eqzissentrik bilgiler fərđi xarakterləri, şəxsi xassələri və sosial interaksiya zamanı başqalarına yanaşmanı əhatə edir.

Evristik bacarıqlar a. şagirdin bacarığıdır ki, yenini tanıсын (yeni dili, yeni insanları, davranışın yeni normalarını və s.) və spesifik dərş

ა. შ.) და გამოიყენოს სხვა კომპეტენციები სპეციფიკურ სასწავლო სიტუაციებში; ბ. შემსწავლელის უნარი (განსაკუთრებით შესასწავლ ენაზე არსებულ საცნობარო მასალაზე მუშაობის პროცესში) გამოიყენოს შესასწავლი ენა ახალი ინფორმაციის მოძიების, გავებისა და საჭიროების შემთხვევაში, გადაცემის მიზნით; გ. ახალი საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების უნარი (მაგალითად, მონაცემთა ბაზაში, ჰიპერტექსტებში და ა. შ. ინფორმაციის მოძიება).

ეროვნული სასწავლო გეგმა - ამ დოკუმენტს შეიმუშავებს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი, ხოლო ამტკიცებს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო. მასში განისაზღვრება ზოგადი განათლების საფეხურების მიხედვით აუცილებელი საკნები, საცნობრივი ჯგუ-

ვაზიუეტლერინდა ბაშკა ბილგერდენდენ ისტიფადე ეტსინ;

ბ. řagirdin bacarıđıdır ki (xüsusilə də öyrənilən dildə mövcud arayış materialı üzərində iş prosesində) yeni məlumatın axtarışı, başa düşülməsi və lazım gəlmiş halda ötürülməsi məqsədilə öyrənilən dildən istifadə etsin; c) yeni məlumat texnologiyalarının istifadəsi bacarığı (məsələn, məlumatlar bazasında, hipermətnlərdə və s. məlumatın axtarılması).

Milli Tədris Planı bu sənədi Milli Tədris Planları və Qiymətləndirmə Mərkəzi işləyib-hazırlamış, Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyi tərəfindən təsdiqlənmişdir. Onda ümumi təhsilin pillələrinə əsasən lazımı fənlər, fənn qrupları, fənlərə əsasən saatlar, onların bölgüsü və nisbəti, icbari və maksimal yüklənmə miqdarı, fənlərin və fənn qruplarının tədrisi üçün lazımı minimal saatların miqdarı,

ფები, საგნების მიხედვით საათები, მათი განაწილება და თანაფარდობა, სავალდებულო და მაქსიმალური დატვირთვის რაოდენობა, საგნებისა და საგნობრივი ჯგუფების სწავლებისათვის აუცილებელი მინიმალური საათების რაოდენობა, სასწავლო გარემოს ორგანიზების პირობები და რეკომენდაციები. ეროვნული სასწავლო გეგმით განისაზღვრება თითოეული კლასის ან საფეხურის დასრულებსათვის მისაღწევი შედეგები, ანუ იმ მიღწევების (უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის) ჩამონათვალი, რომელთაც მოსწავლე უნდა ფლობდეს ყოველ საგანში თუ საგნობრივ ჯგუფში კლასის ან საფეხურის დამთავრებისას. ეროვნული სასწავლო გეგმა ითვალისწინებს აგრეთვე მოდიფიცირებულ სასწავლო გეგმებს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე მოსწავლე-

dərs mühitinin təşkilinin şərtləri və tövsiyələr müəyyənləşdirilmişdir. Milli Tədris Planı ilə hər bir sinfin və ya pillənin başa çatdırılması üçün əldə ediləsi nəticələr müəyyənləşdiriləcək, yəni həmin nailiyyətlərin (vərdiş-bacarıqlar və biliyin) siyahısı, hansılara şagird hər fənn və ya fənn qrupunda sinfi və ya pilləni başa vurduqda malik olmalıdır. Milli Tədris Planı eləcə də xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagirdlər üçün modifikasiya olunmuş dərs planlarını nəzərə alır.

თათვის.

ეროვნული უმცირესობა (მინორიტეტი) - ადამიანები, რომლებიც ცხოვრობენ თავიანთი ეთნიკური სამშობლოს საზღვრებს გარეთ ან ისეთები, რომელთაც საერთოდ არ გააჩნიათ ეთნიკური სამშობლო (მაგალითად, ბოშები).

ეფექტური კომუნიკაცია - კომუნიკაციის ერთ-ერთი სახე, რომლის დროსაც უნდა გავიგოთ არა მხოლოდ ტექსტის პირდაპირი შინაარსი, არამედ ქვეტექსტიც, ანუ ისიც, თუ რას გულისხმობს მოსაუბრე.

ექსტერნი - მოსწავლე, რომელიც ექსტერნად, ექსტერნის წესით სწავლობს: სასწავლებელში არ ირიცხება და ისე აბარებს გამოცდებს.

ვარიანტი - ენის ქვესისტემა, სახესხვაობა. არსებობს შემდეგი სახის ვარიანტები: სტანდარტული, რეგიონული, სოციალური, რელიგიური, ეთ-

Milli azlıqlar (minoritet) öz etnik vətənlərinin sərhədlərindən kənarında yaşayan insanlar və ya ümumiyyətlə, etnik vətənləri olmayan insanlar (məsələn, qaraçılar).

Effektiv kommunikasiya kommunikasiya növlərindən biridir ki, bu zaman nəinki mətnin birbaşa məzmununu, eləcə də yarımmətni bilməliyə ki, həmsöhbətimiz nəyi nəzərdə tutur.

Ekstern ekstern surətdə, ekstern qaydası ilə təhsil alan şagird; təhsil müəssisəsində qeydiyyatda deyil və imtahanları eləcə verir.

Variant dilin yarım sistemidir və fərqidir. Növbəti növdə variantlar vardır: standart, regional, sosial, dini, etnik, peşəkar (ixtisaslaşdırılmış) və s.

ნიკური, პროფესიული (სპეციალიზებული) და ა. შ.

ვაუჩერი - სახელმწიფოს მიერ მოსწავლისათვის გადაცემული, მიმოქცევადი ფინანსური ინსტრუმენტი, რომელიც შეიძლება გამოშვებულ იქნას როგორც მატერიალიზებული, ისე არამატერიალიზებული ფორმით და რომელიც განკუთვნილია მოსწავლის მიერ ზოგადი განათლების მიღების დასაფინანსებლად. სახელმწიფო უზრუნველყოფს სრული ზოგადი განათლების მიღებას. მოსწავლის განათლების სახელმწიფო დაფინანსება ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში გრძელდება 12 წლის განმავლობაში. სახელმწიფო სწავლისათვის განეულ ხარჯებს ანაზღაურებს იმ სკოლაში, რომელიც ახორციელებს დაწყებით ან/და საბაზო ან / და საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო პროგრამებს. კერძო და საჯარო სკოლაში სწავ-

Vauçer dövlət tərəfindən şagird üçün verilmiş, maliyyə vasitəsidir ki, həm maddiləşdirilmiş, eləcə də qeyri-maddi forma ilə buraxıla bilər və şagird tərəfindən ümumi təhsil almaşının maliyyələşdirilməsi üçün. Dövlət tam ümumi təhsilin alınmasını təmin edir. Şagird təhsilinin dövlət maliyyəsi ümumtəhsil müəssisəsində 12 il ərzində davam edir. Dövlət təhsil üçün çəkilən xərcləri ibtidai və ya baza yaxud da orta ümumtəhsil proqramlarını həyata keçirən məktəbdə ödəyir. Özəl və ictimai məktəbdə təhsilin bir şagirdə hesablanmış maliyyə normativinin müvafiq vauçeri ilə dövlət yalnız məktəbə akkreditasiya verildiyi halda maliyyələşdirir. Dövlət tərəfindən şagirdin təhsilinin maliyyələşdirilməsi Gürcüstanın dövlət büdcəsindən bir şagirdə hesablanmış maliyyə normativinə uyğun vauçerlə həyata keçirilir. Standart və artırılmış vauçerlərin sayı Milli Tədris planı ilə nəzərdə tutulmuş nailiyyət səviyyəsi üçün

ლებას ერთ მოსწავლეზე გათვლილი ფინანსური ნორმატივის შესაბამისი ვაუჩერით სახელმწიფო დააფინანსებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას მინიჭებული აქვს აკრედიტაცია. სახელმწიფოს მიერ მოსწავლის განათლების დაფინანსება საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან ხორციელდება ერთ მოსწავლეზე გათვლილი ფინანსური ნორმატივის შესაბამისი ვაუჩერით. სტანდარტული და გაზრდილი ვაუჩერების ოდენობები განისაზღვრება ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული მიღწევის დონისათვის მაქსიმალური დატვირთვის მიხედვით, განსხვავებულ მდგომარეობაში მყოფ მოსწავლეთა ფინანსური შესაძლებლობების შესაბამისად, განათლების მიღების უფლების უზრუნველყოფაში თანასწორობის პრინციპის დაცვით.

ვერბალური კომუნიკაცია

maksimal yüklənməyə əsasən müəyyənləşdirilir, fərqli vəziyyətdə olan şagirdlərin maliyyə imkanlarına uyğun olaraq, təhsilin alınması hüququnun təminatında bərabərlik prinsipinə əməl etməklə.

Verbal

kommunikasiya

- გულისხმობს სიტყვების საშუალებით ინფორმაციის გადაცემას. არავერბალური კომუნიკაცია (პოზა, მიმიკა, უესტიკულაცია, პაუზები, ხმის ინტონაცია და სიმალლის ცვლილება, სქემა, დიაგრამა, სხვადასხვა შრიფტი) კი მოიცავს მოსაუბრის დამოკიდებულებას, რომელიც თანახლავს და ავსებს სიტყვიერ ინფორმაციას.

ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები - განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ, ფართო საზოგადოებასთან ერთად, შეიმუშავა ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დოკუმენტი, რომელიც აღწერს ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემის სასურველ შედეგს (დოკუმენტი დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის მიერ. განკარგულება #84, 2004 წლის 14 ოქტომბერი). ეროვნული სასწავლო გეგმა არის ერთ-ერთი მთავარი საშუალება ამ

სözlərin vasitəsilə məlumatın çatdırılmasını nəzərdə tutur. Qeyri-verbal kommunikasiya (poza, mimika, jestikulyasiya, fasilələr, səs intonasiyası və hündürlüyün dəyişməsi, sxem, diaqram, müxtəlif şriftlər) isə həmsöhbətin yanaşmasını bildirir ki, bu da onu müşayiət edir və şifahi məlumatı tamamlayır.

Ümumi təhsilin milli məqsədləri Təhsil və Elm Nazirliyi geniş cəmiyyətlə birlikdə ümumi təhsilin milli məqsədlərinin sənədini işləyib hazırlamışdır ki, bu da ümumtəhsil sisteminin istənilən nəticəsini təsvir edir (Sənəd Gürcüstan Hökuməti tərəfindən təsdiq edilmişdir, Qərar N84, 14 oktyabr 2014-cü il). Milli Tədris Planı bu sənəd tərəfindən müəyyən edilmiş idealların əldə edilməsinə və mü vafiq olaraq, vətənpərvər, müstəqil, yaradıcı, öz imkanlarını daimi inkişaf etdirən, məlumatlandırılmış və bu məlumatdan adekvat istifadə etmək bacarığı olan, təbii mühiti

დოკუმენტის მიერ განსაზღვრული იდეალების მისაღწევად და, შესაბამისად, პატრიოტი, დამოუკიდებელი, შემოქმედებითი, საკუთარი შესაძლებლობების მუდმივად განვითარების შემძლე, ინფორმირებული და ამ ინფორმაციის ადეკვატურად გამოყენების უნარის მქონე, ბუნებრივი გარემოს დამცველი, კანონმორჩილი და ტოლერანტი ადამიანის აღზრდას ემსახურება.

ზოგადსაგანმანათლებლო დანერგულება - საჯარო სამართლის იურიდიული პირი ან კერძო სამართლის სამეწარმეო ან არასამეწარმეო იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს ზოგადსაგანმანათლებლო საქმიანობას ეროვნული სასწავლო გეგმის შესაბამისად და სრულად მოიცავს ზოგადი განათლების ერთ საფეხურს მაინც.

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის საფეხურები - ზოგადი განათლება სკო-

qoruyan, qanuna tabe olan və tolerant insanın tərbiyəsinə xidmət göstərir.

Ümumtəhsil müəssisəsi ictimai hüquqlu hüquqi şəxs və ya özəl hüquqlu istehsalçı və ya qeyri-istehsalçı hüquqi şəxsdir ki, ümumtəhsil fəaliyyətini Milli Tədris Planına uyğun olaraq həyata keçirir və tam olaraq ümumi təhsilin ən azı bir pilləsindən ibarətdir.

Ümumtəhsil məktəbinin pillələri ümumi təhsil məktəbdə üç pilləyə bölünür: ibtidai, baza

ლებში იყოფა სამ საფეხურად: დაწყებით, საბაზო და საშუალო საფეხურებად. დაწყებითი საფეხური გულისხმობს 1-6 კლასებს, საბაზო - 7-9 ხოლო საშუალო - 10-12 კლასებს. სავალდებულო სწავლება საქართველოში მოიცავს 1-9 კლასებს.

თვალსაჩინოება - სხვადასხვა სახის ვიზუალური, აუდიომასალა (მაგ. ფილმი, სლაიდი, გრაფიკი, სქემა, ნახატი და სხვა) და ტექნიკური საშუალება, რომელიც გამოიყენება სწავლების პროცესში.

თვითმართვა - თვითმართვა არის ადამიანის უნარ-ჩვევა, გააცნობიეროს და მართოს საკუთარი ქცევა. თვითმართვის უნარ-ჩვევებში შედის: მსხვილი და ნატიფი მოტორული ჩვევები (მოძრაობასთან, ძალის გამოყენებასთან, სიზუსტესთან დაკავშირებული ჩვევები), სივრცეში ორიენტაცია, მოქმედებების დაგეგმვა და შესრუ-

ვა orta pillələrə. İbtidai pillə 1-6 sinifləri nəzərdə tutur, 7-9 isə baza, orta pillə - 10-12 sinifləri əhatə edir. Gürcüstanda məcburi təhsil 1-9 sinifləri əhatə edir.

Əyani vəsaitlər müxtəlif növ vizual, audiomaterial (məsələn, film, slayd, qrafik, sxem, şəkil və s.) və tədris prosesində istifadə edilən texniki vasitə.

Özünüidarəetmə - özünü idarəetmə insanın vərdiş və bacarığıdır ki, öz davranışını dərk etsin və idarə etsin. Özünüidarəetmənin vərdiş və bacarıqlarına daxildir: iri və zərif hərəkəti bacarıqlar (hərəkətlə, qüvvənin istifadəsi ilə, dəqiqliklə əlaqədar bacarıqlar), məkanda istiqamətlənmə, hərəkətlərin planlaşdırılması və yerinə yetirilməsi, vaxtın idarə edilməsi (vaxtın səmərəli və adekvat istifadəsi), təhlükəsizliyə riayət

ლება, დროის მართვა (დროის ეფექტიანი და ადეკვატური გამოყენება), უსათრხოების დაცვა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დაცვა, ქცევის ნორმების გათვალისწინება (ადამიანთა ჯგუფების შესატყვისი წესების ცოდნა და გამოყენება) და გააზრებული არჩევანის გაკეთება (მიზნის და შედეგის გათვალისწინება).

თვითმიმართული

სწავლება – ზოგიერთი ენის სწავლება შესაძლებელია ხელმისაწვდომი იყოს სხვა გზით, რომელიც განსხვავდება ჯგუფური სწავლებისაგან და ეყრდნობა შემსწავლელის ავტონომიას, ანუ, უნარი, პასუხისმგებლობა აილოს ვინმეს სწავლაზე. შემსწავლელები გააზრებულად განსაზღვრავენ მათი კურსის ხანგრძლივობას (და სიხშირეს), მის ძირითად დანიშნულებას და ზუსტ მიზნებს (რომელი ენობრივი სახესხვაობა, რომე-

edilməsi, sağlam həyat qaydasına əməl edilməsi, davranış normalarının nəzərə alınması (insanlar qruplarının uyğun qaydalarını bilmək və istifadə etmək) və düşünülmüş seçimin edilməsi (məqsədin və nəticənin nəzərə alınması).

Öz-özünə istiqamətləndirilən

təhsil - bəzi dilin təlimi başqa yolla da mümkündür ki, bu da qrup təhsilindən fərqlənir və dili öyrənmənin avtonomiyasına əsaslanır, yəni kiminsə təhsili üzrə üzərinə məsuliyyət götürsün. Dili öyrənmələr öz kurslarının müddətini (və tezliyini), onun əsas təyinatı və dəqiq məqsədlərini (hansı dil növüdür, hansı bacarıqlardır), tədrisin istiqamətlərini və metodologiyaları, məqsədyönlü qiymətləndirmə metodlarını və s düşünərək müəyyənləşdirirlər. Dil müxtəlifliyinin tədrisinin bu yolu xüsusilə təlim/tədris istiqamətlərinin yaradılması üçün

ლი უნარები), სწავლების მიმართულებები და მეთოდოლოგიები, განსაზღვრული, როგორც მიზანშეწონილი, შეფასების მეთოდები და მისთ. ენობრივი სახესხვაობის სწავლის ეს გზა განსაკუთრებით მიზანშეწონილია სწავლება / სწავლის მიმართულებების შესაქმნელად, რადგანაც ის შესაძლებელია ადვილად დაიგეგმოს განათლების სისტემებში: კლასის / ჯგუფის გარეთ, ყოველკვირეული განრიგის გარეთ, აკადემიური წლის გარეთ და ა.შ.

თვითშემეცნება - რთული სააზროვნო უნარ-ჩვევა. იგი არის საკუთარი გამოცდილების კრიტიკული გადაშვების პროცესი, რომელიც გულისხმობს საკუთარი ქცევის და აზროვნების ანალიზს, გაცნობიერებას, შეფასებას, დაგეგმვასა და კონტროლს. თვითშემეცნებას, ანუ რეფლექსიას მოსწავლე იყენებს მაშინ, როდესაც ფიქრობს

məqsədyönlüdür, çünki təhsil sistemlərində asanlıqla planlaşdırıla bilər: sinfin/qrupun kənarında, həftəlik cədvəldən kənar. akademik ildən kənar və s.

Özünü dərkətmə mürəkkəb idrak vərdişi və bacarığı. O, öz təcrübəsinin tənqidi qiymətləndirməsi prosesidir ki, öz davranış və təfəkkürünün analizini, düşüncəni, qiymətləndirməni planlaşdırmanı nəzərdə tutur. Özünü dərkətmədən, yəni refleksiyadan şagird öz əməlləri haqqında düşündükdə istifadə edir: məsələn, onun nailiyyətinə və ya nailiyyətsizliyinə nə səbəb oldu.

საკუთარ მოქმედებებზე: მაგ. როდესაც ფიქრობს იმაზე, თუ რამ განაპირობა მისი წარმატება ან წარუმატებლობა.

თვითშეფასება პროცესი, რომლის საშუალებითაც მოსწავლე ერთვება საკუთარი სწავლის მიზნების ჩამოყალიბებასა და საკუთარი სწავლის პროცესის მართვაში. ამისათვის მოსწავლეებს უნდა ჰქონდეთ საკუთარი ნაშრომების შეფასების საშუალება. მასწავლებელი მოსწავლეებს სთხოვს, რომ აწარმოონ საკუთარ სასწავლო აქტივობებზე ჩანაწერები, პერიოდული წერილობითი შეფასებები. მაგალითად, თვითშეფასების ცხრილში შესაძლოა მოცემული იყოს შემდეგი პუნქტები: (1) რა გავაკეთე დღეს, (2) რა წარმატებით გავაკეთე, (3) ვისთან ერთად ვიმუშავე, (4) რა გავაკეთე კარგად, (5) რა მინდა, რომ უკეთ გავაკეთო და ა.შ. თვითშეფასების მულტივი წარმოება მოს-

Özünüqiymətləndirmə

prosesdir ki, onun vasitəsilə də şagird özünün təhsil məqsədlərinin formalaşmasına və öz təhsil prosesinin idarə edilməsinə cəlb olunur. Bunun üçün şagirdlərin öz əməklərinin qiymətləndirmə vasitələri olmalıdır. Müəllim şagirdlərdən xahiş edir ki, öz dərs fəallıqları üzrə qeydlər aparsınlar, mütəmadi yazılı qiymətləndirmələr etsinlər. Məsələn, özünüqiymətləndirmə cədvəlində növbəti bəndlər verilə bilər: (1) bu gün nə etdim, (2) nəyi nailiyyətlə etdim, (3) kiminlə birlikdə işlədim, (4) nəyi yaxşı etdim, (5) nəyi daha yaxşı etmək istərdim və s. Özünüqiymətləndirmənin mütəmadi aparılması şagirdlərdə səhvlərə qarşı düzgün yanaşmanı formalaşdırır. Şagird başa düşür ki, yalnız səhvi düzəltməklə onun inkişafı mümkündür.

ნავლევებს უყალიბებს შეცდომის მიმართ სწორ დამოკიდებულებას. მონავლევ ხვდება, რომ მხოლოდ შეცდომის გამოსწორებით არის შესაძლებელი მისი თვითგანვითარება.

იზოგლოსა - გეოგრაფიულ რუკაზე დატანილი ხაზი ან სხვა პირობითი ნიშანი, რომელიც გვიჩვენებს ცალკეული ენობრივი ფაქტის ტერიტორიული გავრცელების ფარგლებს.

იზოლაციონისტური საგანმა-ნათლებლო პარადიგმა - გულისხმობს განათლებას მხოლოდ ეთნიკური უმცირესობების მშობლიურ ენაზე, რაც ნიშნავს ეთნიკური უმცირესობების მხრიდან ნებაყოფლობით იზოლაციას დომინანტი ეთნიკური ჯგუფისგან.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა სასწავლო გეგმა, რომელიც შემუშავებულია განსაკუთრებული

İzoqlosa coğrafi xəritəyə köçürülən xətt və ya başqa şərti işarədir ki, biza ayrı-ayrı dil faktının ərazi yayımlanması sərhədlərini göstərir.

İzolasionist təhsil paradiqması təhsilin yalnız etnik azlıqların ana dilində aparılmasını nəzərdə tutur ki, bu da etnik azlıqların tərəfindən dominant etnik qrupdan könüllü təcrid olunmasını bildirir.

Fərdi tədris planı xüsusi təhsil ehtiyacı olan konkret şagirdlər üçün işlənilib hazırlanmışdır və Milli Tədris Planına istinad edir.

საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე კონკრეტული მოსწავლისთვის და ეფუძნება ეროვნულ სასწავლო გეგმას. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა ითვალისწინებს განსაკუთრებული საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის განსხვავებულსა და სპეციფიურ საგანმანათლებლო მოთხოვნებს.

ინდიკატორი - (1) სოციოლინგვისტური ცვლადი, რომელიც რეგულარულ დისტრიბუციას ამჟღავნებს სოციალურ-ეკონომიკურ, ეთნიკურ თუ ასაკობრივ ჯგუფებში და თითქმის ერთნაირად გამოიყენება ნებისმიერ კონტექსტში. (2) მიზნის მიღწევის დონის მაჩვენებელი. ინდიკატორის საშუალებით შესაძლებელია შევაფასოთ/გავზომოთ დავალების შესრულების ხარისხი დადგენილი კრიტერიუმების ან მოთხოვნების საფუძველზე, დავადგინოთ

Fərdi tədris planı xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagirdin fərqliliyini və spesifik təhsil tələblərini nəzərdə tutur.

İndikator (1) sosial-lingvistik dəyişkəndir ki, sosial-iqtisadi, etnik və ya yaş qruplarında müntəzəm distribusiyayı büruzə verir və istənilən kontekstdə demək olar ki, eyni şəkildə istifadə olunur. (2) Məqsədə nailolma səviyyəsinin göstəricisi. İndikatorun vasitəsilə tapşırığın yerinə yetirilməsi səviyyəsini təyin edilən kriterilərin və ya tələbatların əsasında qiymətləndirmək/ölçmək olar, şagirdin güclü və zəif tərəflərini təyin etmək olar.

შემსწავლელის ძლიერი და სუსტი მხარეები.

ინკლუზიური განათლება გულისხმობს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მოსწავლეების ჩართვას სასწავლო პროცესში სხვა მოსწავლეებთან ერთად. სასკოლო სასწავლო გეგმაში გათვალისწინებული უნდა იყოს, თუ ვინ არის პასუხისმგებელი ამ საკითხების კოორდინირებაზე (ეს პიროვნება შეიძლება იყოს დირექციის წევრი, მომსახურე პერსონალი, მასწავლებელი ან მშობელი. ამ პიროვნებასთან უნდა იყოს დანიშნული შეხვედრების დრო, როდესაც სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეების მშობლები შეძლებენ გასაუბრებას შესაძლო პრობლემებზე და მათი გადაჭრის გზებზე. თუ სკოლას ჰყავს განსაკუთრებული საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე, აუცილებლად უნდა განსაზღვროს, თუ რას აკეთებს

İnklüziv təhsil xüsusi təhsil ehtiyacı olan şagirdlərin dərş prosesinə başqa şagirdlərlə birlikdə cəlb olunmasını bildirir. Məktəbin tədris planında nəzərə alınmalıdır ki, bu məsələlərin istiqamətləndirilməsində kim cavabdeh olmalıdır (bu şəxs müdiriyyət nümayəndəsi, işçi personal, müəllim və ya valideyn ola bilər. Bu şəxsiyyətə görüşlərin vaxtı təyin edilməlidir ki, bu zaman da xüsusi ehtiyacı olan şagirdlərin valideynləri mümkün problemlər və onların həlli yolları haqqında danışa bilsinlər. Əgər məktəbin xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagirdi vardırsa, o zaman mütləq müəyyənləşdirilməlidir ki, bu şagirdin təhsili üçün adekvat şərtlərin yaradılması üçün nə edir (məs., onun xüsusi dərş cədvəli və ya istirahət üçün xüsusi məkanı və s. olmalıdır).

იმისთვის, რომ ამ მოსწავლის განათლებისთვის ადეკვატური პირობები შეიქმნას (მაგ. მას შეიძლება ჰქონდეს განსაკუთრებული საგაკვეთილო განრიგი ან სპეციალური სივრცე, სადაც შეძლებს დასვენებას და სხვ.).

ინსტიტუციონალური ბილინგვური განათლება ითვალისწინებს ბილინგვური საგანმანათლებლო პოლიტიკის გატარებას ინსტიტუციონალურ დონეზე.

ინტერაქტიული სოციოლინგვისტიკა - შეისწავლის ენის გამოყენების პეტეროგენულ, მულტიკულტურულ ასპექტებს ყველაზე ხშირად ინდუსტრიალიზებულ საზოგადოებებში და განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს იმას, თუ როგორ გამოიყენებენ ენებს ერთი საზოგადოების ფარგლებში მოქცეული ენობრივი და კულტურული ჯგუფები.

Təsisatçı bilinqual təhsil bilinqual siyasətin təsisat səviyyəsində keçirilməsini nəzərdə tutur.

İnteraktiv sosial linqvistika daha çox sənayeləşdirilmiş cəmiyyətlərdə dilin istifadəsinin heterogen, multimədəni aspektlərini öyrənir və xüsusi diqqəti ona yönəldir ki, bir cəmiyyətin daxilindəki dil və mədəni qruplar dillərdən necə istifadə edəçəklər.

ინტერაქტიული სწავლება
- გათვლილია ყოველი მოსწავლის სარგებელზე. ამ დროს აქცენტი კეთდება სწავლების ისეთ ფორმებზე, სადაც მოსწავლე აქტიურად ერთვება სწავლის პროცესში. მოსწავლეები ისე გეგმავს გაკვეთილს, რომ ყოველი მოსწავლე პოულობს თავის ადგილს და არ რჩება პასიური ან გარიყული. ინტერაქტიული სწავლება არის ორმხრივი პროცესი, რომლის დროსაც მოსწავლეები აქტიურ როლს ასრულებენ, პასუხობენ კითხვებს, თანამშრომლობენ ჯგუფური მუშაობის დროს, აქტიურად ერთვებიან დისკუსიაში, გამოთქვამენ აზრს და და ა.შ.

ინტერაქტიული სწავლების სტრატეგიები - ინტერაქტიული სწავლება გათვლილია ყოველი მოსწავლის სარგებელზე. ამ დროს აქცენტი კეთდება სწავლების ისეთ ფორმებზე,

İnteraktiv tədris hər bir şagirdin xeyrinə yönəlmişdir. Bu zaman tədrisin elə bir formalarına diqqət verilir, hansında şagird dərş prosesinə fəal cəlb olunur. Müəllim dərş elə planlaşdırır ki, hər bir şagird öz yerini tapa bilir və passiv və kənarında qalmış hiss etmir. İnteraktiv tədris ikitərəfli prosesdir ki, bu zaman şagirdlər aktiv rolunu yerinə yetirir, suallara cavab verir, qrup işində əməkdaşlıq edir, diskussiyaya fəal cəlb olunur, öz fikirlərini bildirirlər və s.

İnteraktiv tədris strategiyaları hər şagirdin xeyrinə yönəlmiş interaktiv təlimdir. Bu zaman tədrisin elə bir formaları vurğulanır ki, burada şagird dərş prosesinə aktiv cəlb olunur. İnteraktiv dərş

სადაც მოსწავლე აქტიურად ერთვება სწავლის პროცესში. ინტერაქტიული გაკვეთილის დროს მასწავლებლები და მოსწავლეები აქტიურად ურთიერთობენ. კარგი ინტერაქტიული სწავლება მიიღწევა სწავლების და სწავლის სხვადასხვა მეთოდის ბალანსირებული გამოყენებით.

ინტერაქცია, ანუ ენობრივი ურთიერთქმედებები - მოიცავს როგორც რეცეფციულ, ასევე პროდუქციულ აქტივობებს, ანუ, აღქმასა და წარმოქმნას და ქმედების ისეთ განსაკუთრებულ სახეობას, რომელიც აუცილებელია ერთობლივი დისკურსის ასაგებად. სწორედ ამიტომ აღქმისა და წარმოქმნის ყველა ზემოხსენებული სტრატეგია მოქმედებს ინტერაქციის მიმართაც.

ინტერვიუ - გარკვეული ინფორმაციის მოპოვების მიზნით მასწავლებლის დიალოგი მოსწავლესთან.

zamanı müəllimlər və şagirdlər aktiv ünsiyyət saxlayırlar. Yaxşı interaktiv dərs təlim və tədrisin müxtəlif metodlarından tarazlaşdırılmış istifadə ilə əldə edilir.

İnteraksiya, yəni qarşılıqlı dil təsiri həm reseptiv, eləcə də produktiv fəallıqlardan ibarətdir, yəni qavranış və yaratmanı və eləcə də birgə diskursun quraşdırılması üçün lazım olan əməllərin xüsusi növlərindən ibarətdir. Məhz bunun üçün də anlayış və yaratmanın bütün yuxarıda söylənilən strategiyaları inteqrasiya yönündə də təsir göstərir.

Müsahibə müəyyən məlumatın tapılması məqsədilə müəllimin şagirdlə dialoqu. Müsahibə strukturlaşdırılmış və ya qeyri-

ინტერვიუ შეიძლება იყოს სტრუქტურირებული ან არასტრუქტურირებული. სტრუქტურირებულია ინტერვიუ, რომელიც ეფუძნება წინასწარ მომზადებულ შეკითხვებს, ხოლო არასტრუქტურირებული ინტერვიუს დროს მასწავლებელს შეკითხვების წინასწარ არ აქვს მომზადებული და მას სვამს საუბრის პროცესში სიტუაციიდან გამომდინარე.

ინტერკულტურული განათლება - განათლება, რომელიც აღიარებს და პატივს სცემს მრავალფეროვნების არსებობას ადამიანის ცხოვრების ნებისმიერ სფეროში, ხელს უწყობს თანასწორობას და თანაბარი საგანმანათლებლო შესაძლებლობების შექმნას, ეწინააღმდეგება უსამართლო დისკრიმინაციას და აყალიბებს ღირებულებათა სისტემას, რომლის გარშემოც თანასწორობა მიიღწევა.

ინფორმაციული და

strukturlaşdırılmış ola bilər. Əvvəlcədən hazırlanmış suallara əsaslanan müsahibə strukturlaşdırılmışdır, qeyri-strukturlaşdırılmış müsahibə zamanı müəllimin sualları əvvəlcədən hazır deyil və vəziyyətdən irəli gələrək söhbət zamanı verir.

İntermədəni təhsil insan həyatının istənilən sahəsində müxtəlifliyin olmasını tanıyan və hörmət edən təhsil bərabərliyə və eyni təhsil imkanlarının yaradılmasına dəstək verir, ədalətsiz diskriminasiyaya ziddir və dəyərlər sistemini formalaşdırır ki, bunun ətrafında da bərabərlik əldə edilir.

İnformasiya

və

საკომუნიკაციო

ტექნოლოგიების ცოდნა - შეიძლება განისაზღვროს, როგორც ციფრული ტექნოლოგიების, საკომუნიკაციო საშუალებებისა და/ან ქსელების გამოყენების უნარი მათი დანიშნულების შესაბამისად. ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები (ისტ) იძლევა სასურველი ინფორმაციის მოპოვების, შენახვის, ერთმანეთთან დაკავშირების, შეფასების, ანალიზის, ახლის შექმნისა და გადაცემის შესაძლებლობას.

კალკი - „გადაშუშვა“, ანუ „ასლის გადაღება“ გადატანითი აზრით: უცხოენოვანი სიტყვისა ან ფრაზის მსგავსის ავება მშობლიური ენის მასა-ლით.

კანონი ზოგადი განათლების შესახებ - აწესრიგებს საქართველოში ზოგადსაგანმანათლებლო საქმიანობის განხორციელების პირობებს, ზოგადი

kommunikasiya

texnologiyaların biliyi təyinatlarına əsasən rəqəmsal texnologiyaların, kommunikasiya vasitələrinin və ya şəbəkələrin istifadəsi qabil-iyyəti kimi müəyyənləşdirilə bilər. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) istənilən məlumatın əldə edilməsi, saxlanması, bir-biri ilə əlaqələndirilməsi, qiymətləndirilməsi, analiz edilməsi, yenisinin yaradılması və ötürülməsi imkanını verir.

Kalka “qurutma”, yəni “surətinin çıxarılması” köçürülmə mənasında: xaricidilli sözün və ya ifadənin oxşaq quruluşu ana dilinin materialı ilə.

Ümumi təhsil haqqında qanun Gürcüstanda ümumtəhsil fəaliyyətinin həyata keçirilmə şərtlərini, ümumi təhsilin idarə edilməsi və maliyyələşdirmə prinsipləri və qaydasını qaydaya

განათლების მართვისა და დაფინანსების პრინციპებსა და წესს, ადგენს ყველა ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების სტატუსს, მათი დაფუძნების, საქმიანობის, რეორგანიზაციის, ლიკვიდაციისა და აკრედიტაციის წესს, აგრეთვე ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების მასწავლებელთა საქმიანობის წარმართვის პირობებსა და წესებს. კანონი მიღებულია საქართველოს პარლამენტის მიერ 2005 წლის 8 აპრილს.

კეთებით სწავლება - ანუ პრაქტიკის მეთოდის გამოყენების დროს ხდება ზუსტი ინსტრუქციის მიწოდება ექსპერიმენტის ან სიმულაციისთვის და არა ინფორმაციის მიწოდება. იგი მიზნად ისახავს, რომ მოსწავლეებმა შეასრულონ ისეთი ქმედებები, რომელიც ხელს უწყობს ცოდნის ან ჩვევის ფორმირებას. პრაქტიკის დროს მასწავლებელი აქტიურად

საღი, bütün ümumtəhsil müəssisələrinin statusunu, onların əsasının qoyulmasını, fəaliyyətinin, yenidən təşkili, ləğvinin və akkreditə edilməsinin qaydasını, eləcə də ümumtəhsil müəssisəsinin müəllimlərinin fəaliyyətinin aparılması şərtləri və qaydalarını təyin edir. Qanun Gürcüstan Parlamenti tərəfindən 2005-ci il aprelin 8-də qəbul edilmişdir.

Etməklə tədris yəni təcrübə metodunun istifadəsi zamanı eksperiment və ya simulyasiya üçün məlumatın deyil, dəqiq təlimatın çatdırılması baş verir. Onun məqsədi odur ki, şagirdlər elə bir əməlləri yerinə yetirirlər, hansılar biliyin və ya vərdişin formalaşdırılmasına dəstək verir. Təcrübə zamanı müəllim aktiv şəkildə əks-təsirdən istifadə edir və bu da ona dəstək verir ki, şagirdin təcrübəsi düşünülmüş olsun və həqiqətən də etdiyini dərk etsin və avtomatik

იყენებს გამოხმაურებას (უკუკავშირს), რაც ხელს უწყობს იმას, რომ მოსწავლის პრაქტიკა იყოს აზრიანი და მან მართლაც გააცნობიეროს ის, რასაც აკეთებს და არა ავტომატურად (მექანიკურად) გაიმეოროს.

კომპეტენცია - კონკრეტული ამოცანის შესრულებისათვის საჭირო უნარი. იგი მოიცავს უნარების, ცოდნისა და ქცევის ერთობლიობას.

კვლევა - აქტიური, პრომატევადი, სისტემატური შესწავლის პროცესი, რომელიც მიზნად ისახავს რაიმე იდეის მხარდაჭერისა და უარყოფისათვის აუცილებელი ფაქტების დადგენას, ახსნას და ამის საფუძველზე დასკვნების გამოტანას.

კითხვების დასმა
გაკვეთილზე - გაკვეთილის მნიშვნელოვანი ნაწილია. მასწავლებელი კითხვების დასმით არკვევს, თუ როგორ გაიგეს მოსწავლე-

(mexaniki) təkrarlamasın.

Kompetensiya konkret məsələnin yerinə yetirilməsi üçün lazım olan bacarıq. O, bacarıqların, biliyin və davranışın birliyindən ibarətdir.

Tədqiqat aktiv, əmək tələb edən, müntəzəm öyrənmə prosesidir ki, onun məqsədi hər hansı bir ideyanın dəstəkləndirilməsi və inkar edilməsi üçün lazımı faktların təyin edilməsi, izah edilməsi və bunun əsasında nəticələrin çıxarılması məqsədini daşıyır.

Dərstdə sualların verilməsi dərsin mühüm hissəsidir. Müəllim suallar verməklə ayırd edir ki, şagirdlər dərsi necə başa düşdülər, təkrar izah edilməlidir və ya yox. Belə ki, müəllim

ებმა გაკვეთილი, ხელმეორედ არის ის ასახსნელი თუ არა. ამდენად, აუცილებელია, რომ მასწავლებელი ფლობდეს კითხვების დასმის სხვადასხვა ტექნიკას.

კითხვების ტიპები - ძირითადი კლასიფიკაციებისას ფორმის მიხედვით გამოყოფენ **ღია** და **დახურულ** კითხვებს. ღია კითხვის ტექსტში არ არის მოცემული პასუხების არჩევანი და მოპასუხეს ეძლევა სრული თავისუფლება იმაში, თუ რას უპასუხებს. ღია კითხვის მაგალითი: *ვინ არის ნანარმოების მთავარი პერსონაჟი? რატომ ფიქრობთ ასე?* აქ მოპასუხემ თავისი საკუთარი სიტყვებით უნდა განმარტოს მიზეზი, გამოთქვას მოსაზრება, ან დაასახელოს ფაქტი. დახურული კითხვის ტექსტში კი წინასწარ არის მოცემული პასუხების არჩევანი და მან მხოლოდ ერთი სწორი პასუხი უნდა შეარჩიოს.

suallar verməklə müxtəlif texnikaya malik olmalıdırlar.

Sualların tipləri əsas klassifikasiya zamanı formanın əsasında **açıq və qapalı** sualları ayırırlar. Açıq sual mətnində cavabların seçimi göstərilməmişdir və cavabdehə tam azadlıq verilir ki, nəyə cavab verməlidir. Açıq sualın nümunəsi: *əsrin əsas qəhrəmanı kimdir? Nə üçün belə düşünürsünüz?* Burada cavabdeh öz sözləri ilə səbəbi izah etməli, fikrini bildirməli və ya faktı adlandırmalıdır. Qapalı sualın mətnində isə cavabların seçimi əvvəlcədən verilib və o, yalnız düzgün cavabı seçməlidir.

კლასის მართვის სტრატეგიები ტერმინი „კლასის მართვა“ აღწერს პროცესს, რომელიც მიზნად ისახავს გაკვეთილების შეფერხებების გარეშე წარმართვას. ეს ასევე გულისხმობს მოსწავლის ხელისშემშლელი ქცევების პრევენციას. კლასის მართვის სტრატეგიებში შედის **გაკვეთილის დაგეგმვა, მოსწავლეთა ორგანიზება, დროის ორგანიზება** და ა. შ.

კოგნიტური - შემეცნებითი.

კოგნიცია - შემეცნება, ინფორმაციის გადამუშავების სხვადასხვა ოპერაციათა ერთობლიობა, დაწყებული ინფორმაციის მიღებით და დასრულებული მისი გადამუშავებით.

კომპეტენცია კონკრეტული ამოცანის შესრულებისათვის საჭირო უნარი. იგი მოიცავს უნარების, ცოდნისა და ქცევის ერთობლიობას.

კომუნიკაცია - ადამიანებს შორის ვერბალური (სიტყ-

Sınıfın idarəetmə strategiyaları “sınıfın idarəetməsi” termini prosesi təsvir edir ki, bunun məqsədi də dərslərin manelər xaricində aparılmasını nəzərdə tutur. Bu, eləcə də şagirdə mane olan davranışların qarşısının alınmasını nəzərdə tutur. Sınıfın idarəetmə strategiyalarına dərsin planlaşdırılması, şagirdlərin təşkilatçılığı, vaxtın təşkili və s. daxildir.

Koqnitik əqli

Koqnisiya dərk etmə, informa-siyanın yenidən işlənilməsinin müxtəlif əməliyyatlarının birliyi, informasiyanın qəbulundan başlanmış və onun yenidən işlənilməsinə qədər.

Kompetensiya konkret məsələnin yerinə yetirilməsi üçün lazımi bacarıq. O, bacarıqların, biliyin və davranışın birliyindən ibarətdir.

Kommunikasiya insanlar arasında verbal (şifahi) və qeyri-

ვიერი) და არავერბალური სიმბოლოების საშუალებით აზრების, გრძნობების, დამოკიდებულებების და იდეების ურთიერთგაცვლა.

კონსტრუქტივიზმი, კონსტრუქტივისტული მიდგომა - ამ მიდგომის მიხედვით, ადამიანები სწავლობენ აზროვნების და გამოცდილების საფუძველზე, რის შედეგადაც უფრო რთული შემეცნებითი უნარები უვითარდებათ. აქედან გამომდინარე,

კონსტრუქტივიზმი ორიენტირებულია მოსწავლის ძალისხმევაზე. მოსწავლე სწავლის (ან შემეცნების) პროცესის აქტიური მონაწილეა. იგი პასიურად კი არ ისრუტავს ინფორმაციას, რომელიც მონოღებულია მასწავლებლის მიერ, არამედ მწყობრად აშენებს საკუთარ ცოდნას. შემეცნებითი ფსიქოლოგიისა და კონსტრუქტივიზმის თეორიებმა დიდი როლი შეასრულა აქტიური სწავლების

verbal simvolların vasitəsilə fikirlərin, hisslərin, yanaşmaların və ideyaların qarşılıqlı mübadiləsidir.

Konstruktivizm, konstruktivist yanaşması bu yanaşmaya əsasən, insanlar təfəkkür və təcrübə əsasında öyrənirlər və bunun əsasında da onların daha mürəkkəb əqli bacarıqları inkişaf edir. Bundan irəli gələrək, konstruktivizm şagirdin səylərinə yönəlmişdir. Şagird təlim (və ya dərkətmə) prosesinin aktiv iştirakçısıdır. O, müəllimin çatdırdığı məlumatı passiv olaraq götürmür, öz biliyini qurur. Əqli psixologiya və konstruktivizmin nəzəriyyələri Qərbi ölkələrində aktiv tədrisin tətbiqi işində böyük rol oynamışdır. Bu yanaşmaya əsasən, şagirdə təhsildə aktiv və müstəqil rol veriləcəkdir. Dərs fəallığının seçilməsi, onun yerinə yetirilmə tempinin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi şagird və müəllim arasında birgə razılıqla baş verir. Şagirdin maraqları

დანერგვის საქმეში დასაველეთის ქვეყნებში. ამ მიდგომის თანახმად, მოსწავლეს სწავლაში ენიჭება აქტიური და დამოუკიდებელი როლი. სასწავლო აქტივობის შერჩევა, მისი შესრულების ტემპის განსაზღვრა და შეფასება ხდება მოსწავლესა და მასწავლებელს შორის ერთობლივი შეთანხმებით. განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება მოსწავლის ინტერესზე და სწავლა უფრო ინდივიდუალიზებულია.

კონფიდენციალურობა - იმის უზრუნველყოფა, რომ ინფორმაცია მისაწვდომი გახდეს მხოლოდ იმათთვის, ვისთვისაც ის არის განკუთვნილი. იგი წარმოადგენს ინფორმაციის უსაფრთხოების დაცვის ერთერთ ქვაკუთხედს. კონფიდენციალურობა არის ძირითადი ეთიკური პრინციპი მრავალი პროფესიისთვის (მედიცინა, სამართალი, ჟურნალისტიკა, ფსიქო-

daha çox vurğulanır və təlim daha çox fərdiləşdirilmişdir

Məxfilik məlumatın yalnız aid olan şəxslər üçün çatdırılmasının təmin edilməsidir. O, məlumatın təhlükəsizliyinin müdafiəsinin əsaslarından birini təqdim edir. Məxfilik bir çox peşələr üçün (tibb, hüquq, jurnalistika, psixologiya, sosial iş...) əsas etika prinsiplərindən biridir.

ლოგია, სოციალური სამუ-
შაო. . .).

**კრედიტი (ევროპული
საკრედიტო სისტემა -
(ECTS)**

ერთეული, რომელიც ასა-
ხავს სტუდენტის მიერ
საგნის ასათვისებლად
შესასრულებელი სამუშაოს
მოცულობას, გამოხატულს
დროის ერთეულში. ECTS -
ტრანსფერისა და დაგრო-
ვების ევროპული საკრე-
დიტო სისტემა (შემდგომში
– ევროპული საკრედიტო
სისტემა) სტუდენტზე ორი-
ენტირებული სისტემაა. მისი
დანიშნულებაა აკადემიუ-
რი დატვირთვის ასახვა,
რომელიც სტუდენტს ესა-
ჭიროება სასწავლო პროგ-
რამის მიზნების მისაღ-
ნევად.

კრიტერიუმი - პრინციპი
(ნიშან-თვისება), რომლის
მიხედვითაც რაიმეს აფასე-
ბენ, განსაზღვრავენ.

კრიტიკული აზროვნება -
რთული სააზროვნო უნარ-
ჩვევა, რომელიც მოიცავს
ერთდროულად ორ ან მეტ

**Kredit (Avropa kredit sistemi
(ECTS))** vahiddir, tələbə
tərəfindən fənnin
mənimənilməsi üçün yerinə
yetirilən işin həcmiə əks etdirir,
zaman vahidində ifadə olunanı.
ECTS – transfer və toplanılanın
Avropa kredit sistemi (irəlidə -
Avropa kredit sistemi) tələbə
yönlümlü sistemdir. Onun
təyinatı akademik yükün təsvir
olunmasıdır ki, tələbəyə dərs
proqramının məqsədlərinə nail
olmaq üçün lazımdır.

Kriteri nəyinsə əsasında
qiymətləndirən, müəyyən-
ləşdirən prinsipdir (əlamət-
xassə).

Tənqidi təfəkkür mürəkkəb
vərdiş-bacarıqdır ki, eyni
zamanda iki və ya çox fərqli
fikirlərdən, müxtəlif fikrin

განსხვავებულ მოსაზრებაზე ფიქრს, სხვადასხვა მოსაზრების გაგებას, რაიმე შეხედულების დასაბუთებას სხვადასხვა მიდგომების საფუძველზე და იმის გაცნობიერებას, რომ სხვასაც შეიძლება საკუთარი განსხვავებული მოსაზრება ჰქონდეს. კრიტიკულ აზროვნებას ადამიანი მიმართავს არსებული ან წარმოდგენილი მოსაზრების „ჭეშმარიტი“ ღირებულების დასადგენად. კრიტიკული აზროვნების დროს არსებითია არგუმენტების და კონტრარგუმენტების მოძიება, მთლიანი სიტუაციის გაანალიზება და, შესაბამისად, არსებული მტკიცებულებების საფუძველზე მოსაზრების შეცვლა ან ახალი მოსაზრების მიღება. კრიტიკულ აზროვნებას ასევე უწოდებენ „ლოგიკურ“ ან „ანალიტიკურ“ აზროვნებას.

კულტურათაშორისი კომპეტენცია ცოდნის, უნარების, შეხედულებებისა

anlaşılmasını, müxtəlif yanaşmaların əsasında hər hansı bir nəzərin əsaslandırılmasından ibarətdir və onu dərk etməkdən ki, başqasının da öz fərqli fikri ola bilər. Tənqidi təfəkkürə insan mövcud və təqdim edilən “həqiqi” dəyərin təyin edilməsi üçün müraciət edir. Tənqidi təfəkkür zamanı dəlillərin və əks-dəlillərin axtarışı, tam vəziyyətin analiz edilməsi və müvafiq olaraq, mövcud sübutların əsasında fikrin dəyişməsi və ya yeni fikrin qəbul edilməsi mühümdür. Tənqidi təfəkkürü eləcə də “məntiqi” və ya “analitik” təfəkkür də adlandırırlar.

Mədəniyyətlərarası səriştə biliyin, bacarıqların, nəzərlərin və davranışların

და ქცევების კომბინაცია, რომელიც მოსაუბრეს საშუალებას აძლევს, სხვადასხვა დონეზე აღიაროს, გაიგოს, გარდაქმნას და მიიღოს ცხოვრების სხვა მიმართულებები და იაზროვნოს მისი კულტურის მიღმა. ეს კომპეტენცია არის ხალხთა შორის გაგების საფუძველი და არ შემოიფარგლება ენის შესაძლებლობით.

კულტურული ინვერსია - დომინანტ კულტურასთან ინტეგრაციის პროცესისთვის წინააღმდეგობის განწევა.

კულტურული მრავალფეროვნება - ადამიანები ავითარებენ სხვადასხვა სტრატეგიას, ნორმასა და ღირებულებას, რათა შეძლონ გარკვეულ ჯგუფში ცხოვრება და როგორც ჯგუფმა მოახდინონ სხვადასხვა გარემოსთან ადაპტირება დროსა და სივრცეში. ეს სტრატეგიები, ნორმები და ღირებულებები გადაიქცევა

ki, kombinasiyasıdır ki, həmsöhbətinə imkan verir ki, həyatın başqa istiqamətlərini müxtəlif səviyyədə tanısin, başa düşsün, yenidən qursun və qəbul etsin və öz mədəniyyətindən xaricdə düşünə bilsin. Bu səriştə xalqlar arasında anlayışın əsasıdır və dil imkanları ilə əhatə olunmur.

Mədəni inversiya dominant mədəniyyətlə inteqrasiya prosesi üçün müqavimətin göstərilməsidir.

Mədəni müxtəliflik insanlar müxtəlif strategiyanı, normanı və dəyərləri inkişaf etdirirlər ki, müəyyən qrupda yaşaya bilsinlər və qrup kimi vaxtda və məkanda müxtəlif mühitlə adaptasiya oluna bilsinlər. Bu strategiyalar, normalar və dəyərlər həmin qrup üçün adət və ənənəyə çevrilir və qrup üzvlərindən müvafiq hərəkətləri tələb edir və gələcək nəsillərə keçir. İnsanlar başqa insanların normalarına, dəyərlərinə, adətlərinə və

ჩვევად და ტრადიციად ამ ჯგუფისათვის და მოთხოვნებს მის შესაბამის ქმედებებს ჯგუფის წევრებისგან, გადაეცემა შემდგომ თაობებს. აღმნიშნები პატივს სცემენ სხვა აღმნიშნების ნორმებს, ღირებულებებს, ჩვევებსა და ტრადიციებს და თანაცხოვრობენ განსხვავებული კულტურის მქონე ჯგუფთან, რომელთა ჩვევებიც მკვეთრად განსხვავდება მათი ჩვევებისგან

კურიკულუმი იგივეა, რაც **სასწავლო გეგმა**.

ლიცენზირება - აღმნიშნულ ტრადიციული ორგანოს მიერ აღმნიშნულ ტრადიციული აქტის საფუძველზე პირისათვის კანონით დადგენილი პირობების დაკმაყოფილების საფუძველზე მინიჭებული განსაზღვრული საქმიანობის განხორციელების უფლება. იგი გულისხმობს კონკრეტულ სფეროში პროფესიული მოღვაწეობისათვის ოფიციალური ნებართვის მინი-

შენიშვნისა და ღირსებად დასაჯებად ორგანიზაციის წევრებსა და მათი ოჯახის წევრებს. აღმნიშნები პატივს სცემენ სხვა აღმნიშნების ნორმებს, ღირებულებებს, ჩვევებსა და ტრადიციებს და თანაცხოვრობენ განსხვავებული კულტურის მქონე ჯგუფთან, რომელთა ჩვევებიც მკვეთრად განსხვავდება მათი ჩვევებისგან

შენიშვნისა და ღირსებად ორგანიზაციის წევრებსა და მათი ოჯახის წევრებს. აღმნიშნები პატივს სცემენ სხვა აღმნიშნების ნორმებს, ღირებულებებს, ჩვევებსა და ტრადიციებს და თანაცხოვრობენ განსხვავებული კულტურის მქონე ჯგუფთან, რომელთა ჩვევებიც მკვეთრად განსხვავდება მათი ჩვევებისგან

Kurrikulum eynilə Dərs planı.

Lisenziya verilməsi İnzibati orqan tərəfindən inzibati aktın əsasında şəxs üçün qanunla təyin edilmiş şərtlərin ödənilməsi əsasında müəyyən fəaliyyətin həyata keçirilməsi hüququ verilir. O, konkret sahədə peşəkar fəaliyyət üçün rəsmi icazənin verilməsini nəzərdə tutur. Dövlət əksər sahələrdə peşəkar fəaliyyət üçün işçilərin qeyri-peşəkarlıqlarından əhalinin sığortalanması məqsədilə lisenziyanı təsis edir. Vətəndaşlar peşəkar inkişaf üzrə

ჭებას. სახელმწიფო უმეტეს სფეროში პროფესიული მოღვაწეობისათვის აწესებს ლიცენზირებას იმ მიზნით, რომ მოსახლეობა იყოს დაზღვეული მუშაკის არაკომპეტენტურობისა- გან. მოქალაქეები ლიცენზირებას გადიან პროფესიული განვითარების ტრენინგებისა და გამოცდების ჩაბარების გზით.

მაგისტრატურა - აკადემიური უმაღლესი განათლების მეორე საფეხური, სასწავლო პროგრამების ერთობლიობა, რომელიც აუცილებლად შეიცავს სამეცნიერო კვლევის ელემენტებს და მიზნად ისახავს ბაკალავრის შემდგომი დონის სპეციალისტის ან მკვლევარის მომზადებას, აგრეთვე ამზადებს პირს მიღებული კვალიფიკაციით მუშაობისათვის.

მაგისტრი - მფლობელი იმ აკადემიური ხარისხისა, რომელიც პირს აკადემიური უმაღლესი განათლების მეორე

treninqlər və imtahanlardan keçərək lisenziya əldə edirlər.

Magistratura akademik ali təhsilinin ikinci pilləsi, dərş proqramlarının vəhdətidir ki, mütləq elmi tədqiqat elementlərindən ibarətdir və bakalavrdan sonrakı dərəcənin mütəxəssisinin və ya tədqiqatçının hazırlığını nəzərdə tutur, eləcə də şəxsi alınan ixtisas üzrə iş üçün hazırlayır.

Magistr şəxsə akademik təhsilin ikinci pilləsi üçün – magistratura üçün təyin edilən kreditlərin sayının mənimsənilməsi nəticəsində

საფეხურისათვის – მაგის-
ტრატურისათვის დადგე-
ნილი კრედიტების რაოდე-
ნობის ათვისების შედეგად
ენიჭება

მასწავლებლის წიგნი -
სახელმძღვანელო, რომე-
ლიც მასწავლებელს
აძლევს მეთოდური ხასია-
თის მითითებებს და
რომლის დახმარებითაც
მასწავლებელი წარმარ-
თავს / განახორციელებს
სწავლებას.

მატრიცა - მონაცემთა
გამოსახვის ფორმა, რომე-
ლიც ძირითადად გამოიყე-
ნება ობიექტების აღსაწე-
რად მათი ატრიბუტების
მიხედვით. ვიზუალურად
მას აქვს ცხრილის სახე,
რომლის თითოეული სვეტი
შეესაბამება ობიექტის ცალ-
კეულ ატრიბუტს, ხოლო
სტრიქონები – ამ ატრიბუტ-
ების მნიშვნელობებს სხვად-
ასხვა ობიექტებისათვის.

მენტორი სპეციალურად
მომზადებული მასწავ-
ლებელი, რომელსაც შეუძ-
ლია დაეხმაროს: მასწავ-

verilir.

Müəllimin kitabı dərslik
müəllimə metodiki xarakterli
göstərişləri verir və onun
vasitəsilə də müəllim tədrisi
aparır/həyata keçirir.

Matrisa göstəricilərin təsviri
formasıdır ki, atributlarına görə
əsasən obyektlərin təsviri üçün
istifadə edilir. Vizual olaraq
onun cədvəl şəkli var ki, hər bir
sütun obyektin ayrı-ayrı
atributlarına uyğundur, sətrilər
isə - bu atributların müxtəlif
obyektlər üçün mənalarmı.

Mentor xüsusi hazırlıqlı
müəllimdir ki, yardım göstərə
bilər: müəllimlərin hazırlığında
ali təhsil müəssisələrinə məktəb

ლებლის მომზადებაში ჩართულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს სასკოლო პრაქტიკის კურსების წარმართვაში; გამოსაცდელ პერიოდში მომუშავე ინსტრუქტორებს პრაქტიკული პედაგოგიური ჩვევების ჩამოყალიბებასა და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრში წარსადგენი რეკომენდაციების მოპოვებაში; სხვა მასწავლებლებს პროფესიულ განვითარებაში.

მიზნობრივი ჯგუფი აღამიანთა ჯგუფი, რომელიც გარკვეული კრიტერიუმების მიხედვით არის შერჩეული. მაგალითად, პროექტის შემთხვევაში სამიზნე ჯგუფი არის იმ აღამიანთა ჯგუფი, ვისაც პროექტის შედეგები მოუტანს გარკვეულ სარგებლობას, ანუ ვისთვისაც არის განკუთვნილი პროექტი.

მოდერასია პროცესი, რომლის დროსაც ხდება

təc-rübəsi kurslarının aparılmasında; sınaq müddətində çalışan instruktorlara praktiki pedaqoji vərdişlərin formalaşmasına və Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı Mərkəzinə təqdim ediləsi tövsiyələrin əldə edilməsində; peşəkar inkişafda başqa müəllimə.

Hədəf qrupu insanların qrupudur ki, müəyyən kriterilərin əsasında seçilmişdir. Məsələn, layihə halında hədəf qrupu insanların qrupudur ki, bunların da layihə nəticələri müəyyən fayda verəcəklər, yəni layihə kimin üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Moderasiya prosesdir ki, müəyyən tədbirlərin (məsələn,

გარკვეული ღონისძიებების (მაგალითად, სემინარი, პრეზენტაცია, ინტერნეტ-საიტზე რესურსების გაცვლა, ფორუმი) მართვა ან გაძღოლა. ამ პროცესს წარმართავს საგანგებოდ შერჩეული პირი ანუ მოდერატორი.

მოდული სწავლების დამოუკიდებელი, თანამიმდევრული ბლოკი, რომელიც აერთიანებს მონათესავე საგნებს. მოდულში განსაზღვრულია საგანთა ურთიერთკავშირები და თანამიმდევრობა. სასწავლო გეგმა შეიძლება შედგებოდეს ერთი ან რამდენიმე მოდულისაგან.

მონაცემთა ბაზა - მონაცემთა სტრუქტურული ერთობლიობა, რომლის დანიშნულებაა მონაცემთა შენახვა, მოდიფიცირება და წაკითხვა. ეს ტერმინი ძირითადად უკავშირდება ელექტრონული ფორმატის მქონე მონაცემებს, რომლებიც იქმნება და ინახება კომპიუტერული სისტემების

seminar, təqdimat, internet saytda resursların mübadiləsi, forum) idarə edilməsini və ya aparılmasını nəzərdə tutur. Bu prosesi xüsusi seçilmiş, yəni moderator aparır.

Modul tədrisin müstəqil, ardıcıl blokudur ki, yaxın fənləri birləşdirir. Modulda fənlərin qarşılıqlı əlaqələri və ardıcılığını müəyyən edilmişdir. Dərs planı bir və ya bir neçə moduldan ibarət ola bilər.

Göstəricilərin bazası göstəricilərin struktur birliyidir ki, onun təyinatı göstəricilərin saxlanması, modifikasiyası və oxunulmasıdır. Bu termin əsasən elektron formatda olan göstəricilərlə əlaqədardır və bunlar da kompüter sistemlərinin istifadəsi ilə yaranır və saxlanılır. Göstəricilər bazasının strukturu əsasən göstəricilərin qarşılıqlı münasibətinə uyğundur.

გამოყენებით. მონაცემთა ბაზის სტრუქტურა ძირითადად შეესაბამება მონაცემთა ურთიერთმიმართებას. არსებობს მონაცემთა ბაზის სხვადასხვა სტრუქტურა (მაგალითად: რელაციური, იერარქიული, ობიექტზე ორიენტირებული). მათ შორის, დღემდე ყველაზე გავრცელებულია რელაციური სტრუქტურა. ამ ტიპის მონაცემთა ბაზაში მონაცემები ინახება ცხრილების ერთობლიობის სახით, სადაც თითოეული ცხრილი შეესაბამება ერთ ობიექტს. გარდა ამისა იგი შეიცავს ე.წ. დამხმარე ცხრილებს, რომლებიც გამოსახავს კავშირებს ამ ობიექტებს შორის.

მონიტორინგი - სპეციფიკური ინდიკატორების მიხედვით მონაცემების შეგროვების და გაანალიზების სისტემური პროცესი, რომელიც მიზნად ისახავს მოცემული სიტუაციის / ვითარების შესწავლის და

Göstericilərin bazasının müxtəlif strukturu vardır (məsələn: əlaqəli, iyerar-xiyalı, obyekt yönümlü). O cümlədən, bu günə qədər əlaqəli struktur daha çox yayılmışdır. Bu tipdə göstəricilərin bazasında göstəricilər cədvəllərin vəhdəti şəklində saxlanılır və burada hər bir cədvəl bir obyektə uyğundur. Bundan başqa, b.a. köməkçi cədvəllərdən ibarətdir ki, bu obyektlər arasında əlaqələri əks etdirir.

Monitoring spesifik indikatorların əsasında, göstəricilərin yığılması və analiz edilməsinin mütəmadi prosesidir ki, məqsədi verilən vəziyyətin öyrənilməsidir və alınan nəticələrə əsaslanaraq müvafiq müdaxilələri bildirir.

მიღებულ შედეგებზე დაყრდნობით შესაბამის ჩარევებს.

მონოლოგი - დიალოგის საპირისპირო ფორმა. მონოლოგის არსი ის არის, რომ ერთი პიროვნება (პედაგოგი, მომხსენებელი) ხანგრძლივად საუბრობს საკითხზე, ხოლო მსმენელი (მოსწავლე) არის ინფორმაციის პასიური მიმღები. მომხსენებელი შეიძლება იყენებდეს თვალსაჩინოებას და სხვა დამატებით მასალას, მაგრამ არ ცდილობდეს მსმენელის აქტიურ ჩართვას ინფორმაციის გადაცემის პროცესში.

მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლება - მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლება არის განათლების მიდგომა, რომელიც ფოკუსირდება მოსწავლეების საჭიროებებზე, შესაძლებლობებზე, ინტერესებზე და სწავლის სტილზე. ეს განსხვავდება მასწავლებელზე ფოკუსირებული მიდგომისაგან, სადაც მას-

Monoloq dialoqa əks formasıdır. Monoloqun mahiyyəti ondan ibarətdir ki, bir şəxs (müəllim, məruzəçi) uzun müddət məsələ üzərində danışır, dinləyici (şagird) isə məlumatın passiv qəbuledicidir. Məruzəçi əyani vəsaitlərdən və başqa əlavə materiallardan istifadə edə bilər, amma dinləyicini məlumatın ötürülmə prosesinə aktiv cəlb etməyə çalışmır.

Şagirdə yönəlmiş tədris şagirdə yönəlmiş tədris təhsil yanaşmasıdır ki, şagirdlərin ehtiyaclarına, imkanlarına, maraqlarına və təlim üslubuna yönəlmişdir. Bu, müəllimə yönəlmiş yanaşmadan fərqlənir ki, müəllimin aktiv lider rolu vardır, şagird isə passiv qəbuledici rolunu daşıyır. Şagirdə yönəlmiş tədris zamanı şagird öz təlim prosesində aktivdir, müəllim isə istiqamət

წავლებელს აქვს ლიდერის აქტიური როლი, ხოლო მოსწავლეს კი პასიური მიმღების როლი. მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლის დროს მოსწავლე არის აქტიური თავისი სწავლის პროცესში, ხოლო მასწავლებელი გეზის მიმართულების მიმცემი.

მოსწავლის წიგნი - სახელმძღვანელო, რომელიც განკუთვნილია მოსწავლის მიერ საგანმანათლებლო საგნობრივი პროგრამის ასათვისებლად.

მოტორული ჩვევები - მოძრაობის ჩვევები (მაგალითად, ველოსიპედით სიარული, ღილის, თასების შეკვრა, ცურვა და ა. შ.).

ორმაგი კითხვები - როდესაც ერთდროულად ხდება ორი ან მეტი კითხვის დასმა, რესპონდენტს ექმნება პრობლემები. მან არ იცის, თუ რომელ კითხვას უპასუხოს. შესაძლოა მან უპასუხოვს მხოლოდ იმ

verəndir.

Şagirdin kitabı dərslik şagird tərəfindən təhsil fənn programının mənimsənilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Hərəkət bacarıqları hərəkət bacarıqları (məsələn, velosipedlə gəzmək, düyməni, qaytanı bağlamaq, üzmək və s.)

İkiqat suallar bu zaman iki və ya çox sual eyni zamanda verilir, respondentin problemləri yaranır. O bilmir ki, hansı suala cavab versin. Ola bilsin ki, yalnız ən az təhlükədən ibarət olan suala cavab versin və ya onun üçün əlverişli olan suala cavab versin

კითხვას, რომელიც ყველაზე ნაკლებ მუქარას შეიცავს ან პასუხობს იმ კითხვას, რომელიც მისთვის მოსახერხებელია და იგნორირებას უკეთებს კითხვის სხვა ნაწილს.

პედაგოგიკა - მეცნიერება აღზრდის, სწავლისა და სწავლების მიზნების, შინაარსის, ფორმებისა და მეთოდების შესახებ, სპეციალურად ორგანიზებული მიზანმიმართული და სისტემატური ქმედებების შესახებ, რომლებიც ორიენტირებულია პიროვნების ჩამოყალიბებაზე. პედაგოგიკა იკვლევს აღზრდის არსსა და კანონზომიერებებს, მის სტრუქტურას, ქმნის სასწავლო აღმზრდელობითი საქმიანობის თეორიებს.

პედაგოგიური პერსონალი - შედგება შემდეგი პირებისაგან: აკადემიური პერსონალი, მასწავლებელი, აღმზრდელი, ასევე ის პირები, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობენ საგანმანათლებლო/სააღ-

ვა sualların digər hissəsini təkzib etsin.

Pedaqogika təlim, tərbiyə və tədris məqsədləri, məzmunu, formaları və metodları haqqında, xüsusilə də mütəşəkkil, məqsədyönlü və mütəmadi əməllər haqqında elmdir ki, şəxsiyyətin formalaşmasına yönəlmişdir. Pedaqodika tərbiyənin mahiyyətini və qanuna-uyğunluqlarını, onun strukturunu araşdırır, təlim-tərbiyə fəaliyyəti nəzəriyyələrini yaradır.

Pedaqoji personal növbəti şəxslərdən ibarətdir: aka-demik personal, müəllim, tərbiyəçi, eləcə də birbaşa təlim/tərbiyə prosesində birbaşa iştirak edən şəxslər.

ზრდელი პროცესში.

პედაგოგიური საბჭო - სკოლის მასწავლებელთა თვითმმართველობის უმაღლესი არჩევითი ორგანო, რომელშიც ყველა წევრი სარგებლობს თანაბარი ხმის უფლებით. პედაგოგიური საბჭოს ფუნქციებია: ეროვნული სასწავლო გეგმის შესაბამისი სასკოლო სასწავლო გეგმის შემუშავება და დამტკიცება (სამეურვეო საბჭოსთან შეთანხმებით), სასწავლო წლის განმავლობაში გამოსაყენებელი სახელმძღვანელოების შერჩევა, სამეურვეო საბჭოში წარმომადგენლების მივლენა და ა.შ.

პიაჟე - შვეიცარიელ ფსიქოლოგ ჟან პიაჟეს (1896-1980) თეორიის ამოსავალს წარმოადგენს მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ განვითარების პროცესში ბავშვი უბრალოდ კი არ რეაგირებს გარემოს ზეგავლენაზე, არამედ აქტიურად მოქმედებს და იძენს ცოდნასა და უნარ-

Pedaqoji şura məktəb müəllimlərinin özünüidarəetməsinin ali seçki orqanıdır ki, onda bütün üzvlər eyni səs hüququ ilə faydalanırlar. Pedaqoji şuranın funksiyalarıdır: Milli Tədris Planına uyğun məktəbin tədris planının işlənilib-hazırlanması və təsdiqlənməsi (Qəyyumlar şurası ilə razılıqda), dərslər ili ərzində istifadə ediləsi dərsləklərinin seçimi, qəy-yumlar şurasına nümayəndələrin göndərilməsi və s.

Piaje isveçrəli psixoloq Jan Piajenin (1896-1980) nəzəriyyəsinin başlanğıcıdır həmin fikir təqdim edir ki, inkişaf prosesində uşaq ətraf mühitin təsirinə sadəcə reaksiya göstərmir və fəal hərəkət edir və ətraf mühitlə uyğunlaşma prosesində bilik və vərdiş-bacarıqlar qazanır. Uşaq tərəfindən dünyanın qavranılması təkcə biliyin

ჩვევებს გარემოსთან შეგუების პროცესში. ბავშვის მიერ სამყაროს შემეცნება ვითარდება არა მხოლოდ ცოდნის დაგროვების თვალსაზრისით, არამედ თვისებრივად იცვლება თვით შემეცნების პროცესიც. ბავშვის მიერ აღქმული სამყარო განსხვავდება მოზრდილის მიერ აღქმული სამყაროსგან. პიაჟეს მიხედვით, ინფორმაციის გადამუშავება შემეცნებითი სტრუქტურების - სქემების საშუალებით ხდება. სქემები არის ინფორმაციის მიღების, შენახვის, გარდაქმნის შინაგანად არსებული ჩარჩოები. სქემები იცვლება ბავშვის განვითარებასთან და ცოდნის დაგროვებასთან ერთად. თუ ბავშვის მიერ მიღებული ინფორმაცია შეესაბამება მის შემეცნებით სტრუქტურებს (სქემებს), მაშინ ხდება ბავშვის მიერ ამ ინფორმაციის გაგება ანუ ასიმილაცია. თუ ინფორმაცია არ შეესაბამება

toplanılması nöqteyi-nəzərindən inkişaf etmir, eləcə də xassə baxımından əqli prosesdə dəyişir. Uşaq tərəfindən dünyanın dərk edilməsi yetkin insan tərəfindən dünyanın dərk edilməsindən fərqlənir. Piyəyə əsasən, məlumatın işlənilməsi dərəkə strukturlarının – sxemlərinin vasitəsilə baş verir. Sxemlər məlumatın alınması, saxlanması, yenidən təşkilinin daxilədən mövcud çərçivəsidir. Sxemlər uşağın inkişafı və biliyin toplanılması ilə birlikdə dəyişir. Uşaq tərəfindən alınan məlumat onun dərəkə strukturlarına (sxemlərinə) uyğundur ki, bu zaman uşaq tərəfindən bu məlumatın başa düşülməsi, yəni assimilyasiyası baş verir. İnformasiyanın sxemlərə uyğun olmadığında məlumatın başa düşülməsi mümkün olmur.

სქემებს, მაშინ ინფორმაციის გაგება ვერ ხერხდება.

პილოტირება - ახალშექმნილი ნაკეთობის, ნაწარმისა თუ პროდუქციის გამოცდა ბუნებრივ, რეალურ გარემოსა და პირობებში. ეს პროცესი მიზნად ისახავს პროდუქციის შემოწმებას, მისი ხარვეზებისა და უპირატესობების გამოვლენას გაუმჯობესებისათვის საჭირო დასკვნების გაკეთებისა და შესაბამისი ცვლილებების განხორციელებისთვის.

განათლების სისტემაში პილოტირება არის ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული სასწავლო მიზნებისა და მათი მიღწევის საშუალებების (სწავლა-სწავლების ახალი პრინციპები, საგნობრივი პროგრამები, მათ საფუძველზე შექმნილი სახელმძღვანელოები, შეფასების ახალი სისტემა და ა. შ.) ადეკვატურობის შემოწმება სკოლებში.

პორტფოლიო

საქა-

Pilotlaşdırma yenicə qurulmuş işin, qurğunun və ya məhsulun təbii, real mühitdə və şərtlərdə sınaqdan keçirilməsidir. Bu prosesin məqsədi yaxşılaşdırmaya ehtiyacı olan nəticələrin edilməsi və müvafiq dəyişikliklərin həyata keçirilməsi üçün məhsulun yoxlanılması, onun nöqsanları və əsas məsələlərinin aşkarlanmasıdır. Təhsil sistemində pilotlaşdırma Milli Tədris Planı ilə nəzərdə tutulmuş dərs məqsədlərinin və onların nailiyyət vasitələrinin (təlim-tədrisin yeni prinsipləri, fənn proqramları, onların əsasında hazırlanmış dərsliklər, yeni qiymətləndirə sistemi və s.) məktəblərdə uyğun şəkildə yoxlanılmasıdır.

Portfolio qovluqdur ki, bunda

დალდე, რომელშიც სწავლის პროცესში მონაწილე ინახავს თავის ნამუშევრებს. დავალების ამ ფორმას იყენებენ კეთებით სწავლების დროს. პორტფოლიო შეიძლება შეიცავდეს მოსწავლის მიერ შესრულებულ საშინაო და საკლასო დავალებებს, ჯგუფური პროექტების ანგარიშებს და ა. შ. პორტფოლიოს დანიშნულებაა, რომ მოსწავლემ თავად შეათასოს თავისი ნაშრომები და გააცნობიეროს, თუ რა შეცდომები დაუშვა და როგორ შეიძლება მომავალში ამ შეცდომების აცილება.

პრეზენტაცია რაიმე საკითხის აუდიტორიის წინაშე საჯარო წარდგენის პროცესი. პრეზენტაცია უნდა იყოს მოკლე (არაუმეტეს 20-30 წუთისა), აზრიანი და საინტერესო. კარგად მომზადებული შინაარსის და სხვადასხვა თვალსაჩინოების გამოყენების (ფლიპჩარტი, მასალები და ა. შ) გარდა, ასევე,

და თელიმ პროსინდა იშტირაკ ედან იზ იშლარინი სახლაყირ. ტაყსირიყინ ბუ ფორმასინდან ეტმაკლა თელიმ ჯამანი ისტიფადა ოლუნურ. პორტფოლიო ჟაყირდ თარაფინდან ყერინა ყეტირლიშ ევ ვა სინიფ ტაყსირიყლარინდან, ჟრუპ ლაყიჰლარინინ ჰესაბატლარინდან ვა ს. იბარეთ ოლა ბილერ. პორტფოლიონუნ თყინატი ოდურ კი, ჟაყირდ იზ იშინი იზუ ჟიყმელენდირსინ ვა ჰანსი სეჰილარი ბურაყდიყინი ვა ბუ სეჰილარინ ჟარყისინი გლელაკედა ნეცე ალაცაყინი დარკ ეტსინ.

Prezentasiya (təqdimat) hər hansı bir məsələnin auditoriya qarşısında ictimai təqdimat prosesidir. Prezentasiya qısa (ən çoxu 20-30 dəq.), mənalı və maraqlı olmalıdır. Yaxşı hazırlanmış məzmun və müxtəlif əyani vəsaitlərin istifadəsindən (flipçart, materiallar və s.) başqa, eləcə də məruzəçi qeyri-verbal kommunikasiyanın səs tembri, bədən dili və zahiri görünüş kimi elementləri mütləq nəzərə

აუცილებელია მომხსენებელმა გაითვალისწინოს არავერბალური კომუნიკაციის ისეთი ელემენტები, როგორცაა ხმის ტემბრი, სხეულის ენა და გარეგნობა;

პრობლემის გადაჭრა რთული სააზროვნო უნარჩვევა, რომელიც გულისხმობს გარკვეული პრობლემის ამოსახსნელი პირობების, ხერხების ან დამხმარე საშუალებების მოფიქრებას.

პროექტი კონკრეტული პრობლემის გადაჭრის ან ინიციატივის განხორციელებისკენ მიმართული მრავალმხრივი სამუშაო, რომელიც უზრუნველყოფს მოსწავლეთა კვლევითი, შემოქმედებითი, თანამშრომლობისა და კომუნიკაციური უნარ-ჩვევების განვითარებას. პროექტზე მუშაობა მოიცავს დაგეგმვის, კვლევის, პრაქტიკული აქტივობისა და შედეგების წარმოდგენის ეტაპებს არჩეული საკითხის შესაბამისად. პროექტი განხორ-

almalıdır

Problemin həlli mürəkkəb təfəkkür vərdiş və bacarıqdır ki, müəyyən problemin həll ediləsi şərtlərinin, üsullarının və ya köməkçi vasitələrinin düşünülməsini nəzərdə tutur.

Layihə konkret problemin həllinə və ya təşəbbüsün həyata keçirilməsinə yönəlmiş hərtərəfli işdir ki, bu da şagirdlərin tədqiqi, yaradıcılıq, əməkdaşlıq və kommunikasiya vərdiş-bacarıqlarının inkişafını təmin edir. Layihə üzərində iş planlaşdırma, tədqiqat, praktiki fəallıqların və nəticələrin təqdimat mərhələlərini əhatə edir, seçilmiş məsələyə uyğun olaraq. Layihə həyata keçirilmiş hesab edilir, əgər onun nəticələri əyani və inandırıcılıqla təqdim edilmişdir (məsələn, yazılı sənəd, maket, sənəkləşdirmə, müzakirələr, aksiya, ardıcıl

ციელებულად ჩაითვლება, თუკი მისი შედეგები თვალსაჩინოდ და დამაჯერებლად არის წარმოდგენილი (მაგ. წერილობითი დოკუმენტი, მაკეტი, ინსცენირება, დებატები, აქცია, თანამიმდევრული ლონისძიებები და ა. შ.).

პროფესია ცოდნის, უნარ-ჩვევათა და კომპეტენციათა ერთობლიობა, რომელთა ფლობა აუცილებელია გარკვეულ სფეროში პრო-მითი საქმიანობისათვის და რომელთა შექმნა შესაძლებელია სწავლის ან/და შესაბამის სფეროში საქმიანობის შედეგად.

პროფესიული განათლება სახელობო ან / და პროფესიული უმაღლესი განათლების მიზანია პირის მომავალი პროფესიული საქმიანობისათვის მომზადება. საქართველოში პროფესიული განათლების სახეობა: სახელობო განათლება და პროფესიული უმაღლესი განათლება. სახელობო განათლების

tədbirlər və s.)

Peşə biliyin, vərdiş-bacarıqların və sərişələrin birliyidir ki, bunları da bilmək müəyyən sahədə əmək fəaliyyəti üçün vacibdir və onların qazanılması təlim və ya müvafiq sahədə fəaliyyətin nəticəsində mümkündür.

Peşə təhsili sənət və ya peşə ali təhsilinin məqsədi şəxsin gələcək peşəkar fəaliyyəti üçün hazırlanmasıdır. Gürcüstanda peşə təhsilinin növləridir: sənət təhsili və peşəkar ali təhsil. Sənət təhsilini almaq ümumi təhsilin baza pilləsini ödədikdən, peşəkar ali təhsil isə - yalnız tam təhsil aldıqdan sonra mümkündür. Öz tərəfindən, sənət təhsili formal və qeyri-formal ola bilər (baxın sənət təhsilinə, ali peşəkar

მიღება შეიძლება ზოგადი განათლების საბაზო საფეხურის დაძლევის, ხოლო პროფესიული უმაღლესი განათლებისა - მხოლოდ სრული განათლების მიღების საფუძველზე. თავის მხრივ, სახელობო განათლება შეიძლება იყოს ფორმალური და არაფორმალური (იხილეთ სახელობო განათლება, უმაღლესი პროფესიული განათლება, ფორმალური პროფესიული განათლება და არაფორმალური პროფესიული განათლება).

პროფესიული განვითარება პროფესიული განვითარება გულისხმობს უწყვეტი განათლების საშუალებით საკუთარი მოღვაწეობის სფეროში ცოდნის გაღრმავებასა და უნარების განვითარებას. იგი ასევე გულისხმობს პიროვნული განვითარებისათვის საჭირო ზოგადი უნარების განვითარებას.

პროფესიული საგანმანათლებლო სტანდარტი -

təhsilə).

Peşəkar inkişaf peşəkar inkişaf ardıcıl təhsil vasitəsilə nailiyyət sahəsində biliyin dərinləşdirilməsi və bacarıqların inkişafını nəzərdə tutur. O, eləcə də şəxsi inkişaf üçün lazımı ümumi bacarıqların inkişafını nəzərdə tutur.

Təhsil standartı bu sənəd standart sənət təhsili proqramının

დოკუმენტი, რომელიც აღ-
გენს სტანდარტული სახე-
ლობო საგანმანათლებლო
პროგრამის შექმნის პირო-
ბებსა და წესს;

პროფესიული სტანდარტი
ეროვნული პროფესიული
სააგენტოს მიერ დამტკიცე-
ბული, პროფესიულ კვალი-
ფიკაციათა ჩარჩოს შემად-
გენელი დოკუმენტი, რომ-
ლითაც განსაზღვრულია ის
პროფესიული ცოდნა,
უნარ-ჩვევები და კომპეტენ-
ციები, რომლებსაც უნდა
ფლობდეს კონკრეტული
პროფესიის წარმომად-
გენელი;

პროფესიული სტუდენტი
პირი, რომელიც სწავლობს
სახელობო საგანმანა-
თლებლო პროგრამით;
პროფესიული სწავლების
ცენტრი / პროფესიული
საგანმანათლებლო დაწე-
სებულება – საჯარო ან
კერძო სამართლის სამე-
წარმეო ან არასამეწარმეო
(არაკომერციული) იური-
დიული პირი, რომელიც
ახორციელებს სახელობო

hazırlanma şərtlərini və
qaydalarını təyin edir

Peşəkar standart Milli
Peşəkarlıq Agentliyi tərəfindən
təsdiq edilmiş, peşəkar
kvalifikasiyalar çərçivəsini təşkil
edən sənəddir ki, bununla da
konkret peşənin nümayəndəsinin
sahib olduğu peşəkar bilik,
vərdiş-bacarıqlar və səriştələr
müəyyən edilir.

Peşə tələbəsi peşə təhsili
proqramı ilə təhsil alan şəxs;
Peşə Təhsili Mərkəzi/Peşə
ümumtəhsil müəssisəsi – ictimai
və ya özəl hüquqlu sahibkar və
ya qeyri-sahibkar (qeyri-
kommersiya) hüquqi şəxsidir ki,
peşə təhsili proqramlarını həyata
keçirir

საგანმანათლებლო პროგრამებს.

„რატომ კითხვები“ პირად საკითხებზე საუბრისას „რატომ კითხვის“ დასმა გარკვეულ სირთულეებს იწვევს. იგი მოითხოვს რესპონდენტისაგან საკუთარი ქცევის ანალიზს. ხშირად ადამიანებს უჭირთ იმის ახსნა, თუ რატომ იქცევიან ისე, როგორც იქცევიან. განსაკუთრებით მაშინ, თუ რესპონდენტის ქცევა საკუთარი თავისათვის დამღუპველი ან წამებებიანია, „რატომ კითხვა“ აღრმავეებს მის უიმედობას და ზრდის არაადეკვატურობას.

რესურსცენტრი წარმოადგენს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს ტერიტორიულ ორგანოს. იგი ახორციელებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ საჯარო სამართლის იურიდიული პირების (ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების, საალმზრ-

“**Nə üçün sualları**” şəxsi məsələlər haqqında söhbət etdikdə “nə üçün sualının” verilməsi müəyyən çətinliklər yaradır. O, respondentdən öz davranışını analiz etməsini tələb edir. Tez-tez insanlar nə üçün belə etdiklərini izah etməkdə çətinlik çəkirlər. Xüsusilə də respondentin hərəkətinin onun üçün məhvedici və ya məğlubiyyət gətirdiyində “nə üçün sualı” onun ümitsizliyini daha da dərinləşdirir və qeyri-müvafiqliyinə səbəb olur.

Resurs-mərkəzi Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin ərazi orqanını təqdim edir. O, fəaliyyət göstərdiyi ərazidə İctimai hüquqlu hüquqi şəxslərə (ümumtəhsil müəssisələrinə, təlim-tərbiyə müəssisələrinə, peşə təhsili müəssisələrinə və məktəbəqədər təlim müəssisələrinə) nəzarəti həyata keçirir. Xüsusilə də Nazirlik tərəfindən təsdiq edilmiş Milli

დელო და საგანმანათ-
ლებლო-სააღმზრდელო
დანესებულებების, პროფე-
სიულ საგანმანათლებლო
დანესებულებების და სკო-
ლამდელი აღზრდის დანე-
სებულებების) ზედამხე-
დველობას. კერძოდ, იგი
კონტროლს უწევს სამინის-
ტროს მიერ დამტკიცებულ
ეროვნული სასწავლო
გეგმების, სტანდარტებისა
და სპეციალური საგანმა-
ნათლებლო პროგრამების
შესრულებას, სამინისტროს
წარუდგენს რეკომენდა-
ციებს და წინადადებებს სა-
ჯარო სკოლების რეორ-
განიზაციის, ლიკვიდაციის,
და ახალი საგანმანათ-
ლებლო დანესებულებების
დაფუძნების შესახებ და ა. შ.
გარდა ამისა, რესურს-
ცენტრი სამინისტროსთან
შეთანხმებით უზრუნველ-
ყოფს სპეციალური საჭირო-
ებების მქონე ბავშვებზე
ზრუნვას. ხელს უწყობს ამ
კატეგორიის ბავშვები-
სათვის ინკლუზიური სწავ-
ლების მეთოდების დანერ-

Tədris Planlarının,
standartlarının və xüsusi təhsil
proqramlarının yerinə
yetirilməsinə nəzarət edir,
Nazirliyə ictimai məktəblərin
yenidən təşkili, ləğvi və yeni
təhsil müəssisələrinin açılması və
s. haqqında tövsiyələri və
təklifləri təqdim edir. Bundan
başqa resurs-mərkəz nazirliklə
razılıqda xüsusi təhsilə ehtiyacı
olan uşaqlara qayğının
göstərilməsini təmin edir. Bu
kateqoriyada uşaqlar üçün
inklüziv təhsil metodlarının
tətbiq edil-məsinə dəstək verir.
Eləcə də himayədarlıq və qayğı
göstərən orqanların
funksiyalarını qanunveric-iliklə
təyin edilən qayda ilə yerinə
yetirir: övladlığa götürülmə,
yetim və ailə himayəsindən
məhrum uşaqların övladlığa
götürülməsi (uşağın müvəqqəti
qəbuledici ailəyə yerləşdirilməsi)
prosesinin koordinasiyasını,
müvafiq bank işini və nazirliyə
mütəmadi hesabat verilməsini
təmin edir.

გვას. ასევე, ასრულებს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ფუნქციებს კანონმდებლობით დადგენილი წესით: უზრუნველყოფს შვილად აყვანის, ობოლ და მშობელთა მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა შვილობილად (ბავშვის დროებით მიმღებ ოჯახში განთავსება) აყვანის პროცესის კოორდინაციას, შესაბამისი ბანკის წარმოებას და სამინისტროსთან პერიოდულ ანგარიშგებას.

როლური თამაში (სიმულაციური სიტუაცია) სასწავლო დანიშნულების თამაში, რომელიც მიმართულია რომელიმე უნარ-ჩვევის განვითარებაზე. როლური თამაშის პროცესი წარმოადგენს ადამიანთა ჯგუფის მიერ ამა თუ იმ სიტუაციის მოდელირებას.

სააზროვნო უნარ-ჩვევები უნარ-ჩვევის ერთ-ერთი სახეობა. სააზროვნო უნარ-ჩვევები ადამიანის შემეცნების მნიშვნელოვანი ნაწილია. განასხვავებენ მარტივ

Rollar üzrə oyun (simulyativ vəziyyət) dərs təyinatlı oyundur ki, hər hansı bir vərdiş-bacarığın inkişafına yönəlmişdir. Rollarla oyun prosesi insanlar qrupu tərəfindən bu və ya digər vəziyyətin modelləşdirilmə-sini təqdim edir.

İdraki vərdiş-bacarıqlar vərdiş-bacarığın növlərindən biridir. İdrak vərdiş-bacarıqları insanın düşüncəsinin əsas hissəsidir. Sadə və mürəkkəb düşüncə vərdiş-bacarıqlarını

და რთულ შემეცნებით უნარ-ჩვევებს. შემეცნების პროცესში გამოყოფენ ისეთ მარტივ უნარ-ჩვევებს, როგორცაა ინფორმაციის დამახსოვრება, ფაქტების გახსენება და ა. შ. რთულ სააზროვნო უნარ-ჩვევებში კი განიხილავენ კრიტიკულ აზროვნებას, პრობლემის გადაჭრას, შემოქმედებით აზროვნებას, თვითრეფლექსიურ აზროვნებას და ა. შ. ადამიანის აზროვნების განვითარება სასწავლო პროცესისათვის ყველაზე არსებითია.

სათობრივი ბაღე - ასახავს მოსწავლეთა სავალდებულო და მაქსიმალური დატვირთვის ოდენობას. საათობრივი ბაღე განსაზღვრავს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული სავალდებულო საგნების სწავლების ხანგრძლივობას ან კვირეულ დატვირთვას (ჩარჩოს).

საგნობრივი კათედრა საგნობრივი ჯგუფის ყველა

ფერყლენდირილარ. Düşünce prosesinde məlumatın yadda saxlanması, faktların yada salınması və s. kimi sadə vərdiş-bacarıqları ayırırlar. Mürəkkəb düşünce vərdiş-bacarıqlarında isə tənqidi düşünce, problemin həlli, yaradıcılıq təfəkkürü, öz-özünə refleksiya təfəkkürü və sairələrini təhlil edirlər. İnsanın təfəkkürünün inkişafı dərs prosesi üçün çox əsasdır.

Saat toru şagirdlərin məcburi və maksimal yüklənmə miqdarını əks etdirir. Saat toru Milli Tədris Planı ilə nəzərdə tutulmuş məcburi fənlərin tədris müddətini və ya həftəlik yüklənməni (Çərçivəni) müəyyənləşdirir

Fənn kafedrası fənn qrupunun

მასწავლებელს აერთიანებს. კათედრის წევრები რეგულარულად იკრიბებიან (ტრიმესტრში ერთხელ ან რამდენჯერმე). საგნობრივი კათედრების მთავარი ფუნქციებია: საგნობრივი ჯგუფის საგნის/ საგნების სწავლების კოორდინაცია, ერთმანეთის გამოცდილების გაზიარება, წარმატებების წინაპირობების განსაზღვრა და პრობლემების გადაჭრის გზების ძიება, სახელმძღვანელოების შერჩევა და სხვა.

საგნობრივი პროგრამები ეროვნული სასწავლო გეგმის ერთ-ერთ მთავარ ნაწილს შეადგენს საგანმანათლებლო პროგრამები თითოეულ საგანში. საგნობრივი პროგრამა შედგება საგნის კონცეფციისგან, საგნობრივი სტანდარტებისა და პროგრამის შინაარსისგან.

საგნობრივი სტანდარტი საგნობრივი სტანდარტი არის ეროვნული სასწავლო გეგმის შემადგენელი ნა-

ბütün müəllimlərini birləşdirir. Kafedra üzvləri mütəmadi toplaşirlar (trimestrdə bir dəfə və ya bir neçə dəfə). Fənn kafedralarının əsas funksiyal-arıdır: fənn qrupunun fənnin/fənlərin tədrisinin koordinasiyası, bir-birinin təcrübəsi ilə bölüşmə, nailiyyətlərin ön şərtlərinin müəyyən edilməsi və problemlərin həlli yollarının axtarışı, dərsliklərin seçimi və s.

Fənn proqramları Milli Tədris Planın əsas hissələrindən birini hər bir fənn üzrə təhsil proqramları təşkil edir. Fənn proqramı fənnin konsepsiyasından, fənn standartları və proqramın məzmunundan ibarətdir.

Fənn standartı fənn standartı Milli Tədris Planının tərkib hissəsidir ki, şagirdlərin konkret fəndə və ya fənn qrupunda malik

წლი, რომელიც ადგენს იმ მიღწევების (უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის) ჩამონათვალს, რომელთაც მოსწავლე უნდა ფლობდეს კონკრეტული საგანში ან/და საგნობრივი ჯგუფში.

სამეურვეო საბჭო
სამეურვეო საბჭო არის სკოლის თვითმმართველობის უმაღლესი არჩევითი ორგანო. სამეურვეო საბჭო შედგება მშობლებისა და პედაგოგიური საბჭოს მიერ თანაბარი რაოდენობით, 3 წლით არჩეული არანაკლებ 6 და არაუმეტეს 12 წარმომადგენლისაგან და საშუალო საფეხურის მოსწავლეთა თვითმმართველობის მიერ არჩეული 1 წარმომადგენლისაგან. მასში წარმომადგენლის წარგზავნის უფლება აქვს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სათათბირო ხმის უფლებით. სამეურვეო საბჭოს ფუნქციებია: სკოლის დირექტორის არჩევა, დირექციის წარმომადგენელი

olmalı olduğu nailiyyətlərin (vərdiş-bacarıqların və biliyin) siyahısını tərtib edir.

Qəyyumlar şurası Qəyyumlar şurası məktəbin özünüidarəetməsinin ali seçim orqanıdır. Qəyyumlar şurası valideynlərin və pedaqoji şuranın tərəfindən eyni sayda, 3 il müddətinə seçilmiş ən azı 6 bə ən çoxu 12 nümayəndədən və orta pillənin şagirdlərinin özünüidarəetməsi tərəfindən seçilmiş 1 nümayəndədən ibarətdir. Ona Gürcüstan Təhsil və Elm Nazirliyinin yığınaq səs hüququ ilə nümayəndəsini göndərmək hüququ var. Qəyyumlar Şurasının funksiyalarıdır: məktəbin direktorunu seçmək, direksiya tərəfindən təqdim edilmiş büdcənin təsdiq edilməsi, direksiya tərəfindən maliyyələşdirmə və məktəb əmlakı üzərində sərəncama nəzarət edilməsi, məktəbin daxili nizamnaməsinin təsdiqlənməsi və s. (Bax. Ümumi Təhsil

ბიუჯეტის დამტკიცება, დირექციის მიერ ფინანსებისა და სასკოლო ქონების განკარგვის კონტროლი, სკოლის შინაგანაწესის დამტკიცება და სხვ. (იხ. კანონი ზოგადი განათლების შესახებ, თავი VII).

სასკოლო სახელმძღვანელო ეროვნული სასწავლო გეგმის, მასში შემავალი საგნობრივი პროგრამის (საგნობრივი სტანდარტისა და პროგრამის შინაარსის) მიხედვით შედგენილი წიგნი, რომელიც განკუთვნილია ეროვნულ სასწავლო გეგმაში მოცემული შედეგების მისაღწევად და რომელსაც მინიჭებული აქვს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ რეკომენდებული გრიფი.

სასწავლო გარემო იმ სკოლის გარემო, სადაც სწავლობს მოსწავლე. ეს არის სკოლაში და კლასში არსებული ყველა სასწავ-

haqqında Qanun, VII fəsil).

Məktəb dərslisi Milli Tədris Planının, ona daxil olan fənn programının (fənn standartı və programının məzmun-unun) əsasında tərtib edilmiş kitabdır ki, Milli Tədris Planında verilən nəticələrin əldə edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur və İctimai Hüquqlu Hüquqi Şəxs – Milli Tədris Planları və Qiymətləndirmə Mərkəzi tərəfindən tövsiyə edilmişdir.

Dərslinin qrifi ümumtəhsil müəssisəsinin/məktəbin dərslisi iki tipdə ola bilər: fənn dərslisi, fənn qrupunun dərslisi

ლო საშუალებისა და რესურსების ერთობლიობა, რომელიც ხელს შეუწყობს სწავლებისა და სწავლის პროცესის სწორად წარმართვას წინასწარ დაგეგმილი მიზნების მისაღწევად.

სასწავლო გეგმა დოკუმენტი, რომელიც ნებისმიერი საგანმანათლებლო პროცესის ყველა ეტაპისათვის მოიცავს: საათების განაწილებას, სასწავლო გარემოს ორგანიზების პირობებს, მოსწავლეთა სავალდებულო და მაქსიმალურ დატვირთვას, იმ მიღწევების (უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის) ჩამონათვალს, რომელთაც მოსწავლე უნდა ფლობდეს ყოველი ეტაპის დამთავრებისას, ამ უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის შექენის საშუალებების აღწერას.

სასწავლო დავალება - სასწავლო პროცესში მიცემული ინსტრუქცია, რომელიც უნდა შეასრულოს მოსწავლემ. დავალებას განასხვავებენ შესრულების

Dərs mühiti şagirdin təhsil aldığı məktəbin mühiti. Bu, məktəbdə və sinifdə mövcud bütün dərs vasitələri və resursların vəhdətidir ki, əvvəlcədən planlaşdırılmış məqsədlərin əldə edilməsi üçün tədris və təlim prosesinin düzgün aparılmasına dəstək verir.

Dərs planı sənəddir ki, istənilən təhsil prosesinin bütün mərhələlərini əhatə edir: saat bölgüsünü, dərs mühitinin təşkili şərtlərini, şagirdlərin icbari və maksimal yüklənməsini, şagirdin

ხანგრძლივობის, ფორმის და შესრულების ადგილის მიხედვით.

სასწავლო მიზანი - მოსწავლის / სტუდენტის მიერ სწავლით შესაძენი წინასწარ განსაზღვრული შედეგი, ახალი გამოცდილება.

სასწავლო შედეგი - ინფორმაციის, უნარ-ჩვევების, ღირებულებებისა და დამოკიდებულებების ერთობლიობა, რომელსაც მოსწავლეები იძენენ სწავლის პროცესში. მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ის, თუ რა ისწავლა მოსწავლემ, არამედ ცოდნის ხარისხიც: როგორ ისწავლა და როგორ შეუძლია მოსწავლეს ამ ცოდნის გამოყენება ცხოვრებაში. სასწავლო შედეგები განისაზღვრება საგანმანათლებლო პროცესის ნებისმიერი მონაკვე-

თერ მარტალი ბაშა ვურდუდა მალიკ ომალა ოლდუგუ ნაილი-ყატლარინ (ვარდიშ-ბარაყლარინ) სიყაჰისინა ვა ბუ ვარდიშ-ბარაყლარინ ვა ბილიინ ჟაზანილმასინინ იმკანინა თასვირ ედირ.

Դարს ტაჟირღი დარს პროსეინდა ვერილან თალიმატდირ კი, ბუნა და ჟაგირდ ყერინა ყეტირმელიდირ. ტაჟირღი ყერინა ყეტირლმა მუდდეთინინ, ფორმასინინ ვა ყერინა ყეტირლმა ყერინა აასათან ფერკლანდირირლარ.

Դარს მაყსადი ჟაგირდ/თალაბა თარაფინდან თალიმლა ჟაზანილან აჟვალადან მუაყყან ედილმიშ ნათილა, ყენი თარუბადირ.

თისთვის (გაკვეთილი, კვირა, ტრიმესტრი, სასწავლო წელი, ზოგადი / უმაღლესი განათლების საფეხური თუ სხვა).

სახელობო განათლება - პროფესიული განათლების სახე, რომლის მიღებაც შეიძლება ზოგადი განათლების საბაზო საფეხურის დასრულების შემდეგ და რომლის მიზანია სერტიფიცირებული სპეციალისტის მომზადება. სახელობო განათლების მიღება შეიძლება ზოგადი განათლების საბაზო საფეხურის დაძლევის შემდეგ.

სერტიფიკატი - ეძლევა პედაგოგს კვალიფიკაციის დადასტურების მიზნით.

სერტიფიცირება - მასწავლებლის პროფესიული მომზადებისა და განვითარების ახალ სტემაში ცენტრალური ადგილი უჭირავს **ეროვნულ სასერტიფიკაციო გამოცდებს**. მასწავლებლობის მსურველმა, შესაბამისი უმაღლესი განათლების მიღე-

Ders neticəsi məlumatın, vərdiş-bacıqların, dəyərlərin və yanaşmaların vəhdətidir ki, şagirdlər təlim prosesində əldə edirlər. Şagirdin təkə nəyi öyrəndiyi deyil, eləcə də onun bilik səviyyəsi vacibdir: şagird necə öyrəndi və bu bilikdən həyatda necə istifadə edə bilər. Ders nəticələri təhsil prosesinin istənilən parçası üçün (dərs, həftə, trimestr, dərs ili, ümumi/ali təhsil pilləsi və s.) müəyyən edilmişdir.

Sertifikat müəllimə kvalifikasiyanın təsdiqlənməsi məqsədilə verilir

Sertifikatlaşdırma müəllimin peşəkar hazırlığının və inkişafının yeni sxemində **Milli sertifikat imtahanları** mərkəzi yer tutur. Müəllimlik arzusunda olan və müvafiq ali təhsil aldıqdan və məktəbdə bir il işlədikdən sonra Milli sertifikat imtahanını verməlidir və imtahanı nailiyyətlə verdikdən

ბისა და სკოლაში ერთი წლის მუშაობის შემდეგ უნდა ჩააბაროს ეროვნული სასერტიფიკაციო გამოცდა, რომლის წარმატებით დაძლევის შემთხვევაში, ის მოიპოვებს მასწავლებლობის უფლებას. ეროვნულ სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გასვლა მასწავლებლობის მსურველთათვის სავალდებულო იქნება მხოლოდ ერთხელ.

სილაბუსი სასწავლო კურსის პროგრამა. მასში მოცემულია კურსის სათაური, სწავლების საფეხური, მიზანი და ამოცანები, სწავლების ფორმატი (სწავლების მეთოდი), კურსის საათობრივად განერილი შინაარსობრივი გეგმა გამოყენებული სახელმძღვანელოების გვერდების ან სხვა რესურსების დეტალური მითითებით, ასევე კურსის შეფასების პრინციპები (შუალედური, შემაჯამებელი, განმსაზღვრელი და სხვა), მოსალოდნელი შედეგები, კერ-

sonra müəllimlik hüququnu qazanır. Milli Sertifikat imtahanına çıxış müəllim olmaq istəyənlər üçün yalnız bir dəfə məcburi olur.

Syllabus dərş kursunun programı. Onda kursun başlığı, tədris pilləsi, məqsədi və məsələləri, tədris formatı (tədris metodu), istifadə edilmiş dərşliklərin səhifələrinin və ya resursların ətraflı göstərilməsi ilə kursun saat baxımından yazılmış məzmun planı, eləcə də kursun qiymətləndirmə prinsipləri (aralıq, yekunlaşdırıcı, müəyyənləşdirici və s.), gözlənilən nəticələr, xüsusilə də həmin biliyin və vərdış-bacarıqların siyahısı verilir ki, kursun başa çatdırılmasını təmin edir.

ძოდ, იმ ცოდნისა და უნარ-ჩვევების ჩამონათვალი, რომელსაც უზრუნველყოფს კურსის დასრულება.

სინთეზი სააზროვნო უნარ-ჩვევა, რომელიც ანალიზის საწინააღმდეგო პროცესს წარმოადგენს. სინთეზი გულისხმობს ცალკე მოცემული ელემენტების (ნაწილების, თვისებების) გონებაში გაერთიანებას ახალი სტრუქტურული მთლიანობის სახით: მაგალითად, ნაწილებისგან ახალი მთელის შედგენა, ცალკე თვისებების გაერთიანება ახალი მთლიანი შინაარსის სახით და ა. შ.

სკოლის კათედრა სკოლის კათედრა ამავე სკოლის საგნობრივი ჯგუფის ყველა მასწავლებლის ერთობლიობის პირობითი სახელია.

სკოლის სასწავლო გეგმა გეგმა, რომელიც კონკრეტული ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებისთვის სავალდებულოა და აზუსტებს ეროვნულ სასწავ-

Sintez təfəkkür vərdiş-bacarıdır ki, analizin qarşılıqlı prosesini təqdim edir. Sintez ayrı-ayrı verilən elementlərin (hissələrin, xassələrin) beyində yeni struktur bütövlüyü şəklində birləşməsini bildirir: məsələn, hissələrdən yeni bütövün yaradılması, ayrı-ayrı xassələrin yeni bütöv məzmun şəklində birləşməsi və s.

Məktəbin kafedrası məktəbin kafedrası eyni məktəbin fənn qrupunun bütün müəllimlərinin vəhdətinin şərti adıdır.

Məktəbin tədris planı konkret ümumtəhsil müəssisələri üçün icbari olan plandır və Milli Tədris Planında verilən yüklənməni icbari və maksimal yüklənmə çərçivəsində

ლო გეგმაში მოცემულ დატვირთვის სავალდებულო და მაქსიმალური დატვირთვის ფარგლებში; განსაზღვრავს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ დამატებით საგანმანათლებლო მომსახურებას და გაუთვალისწინებელ დამატებით საგანმანათლებლო და საალმზრდელი მომსახურებას, აგრეთვე სკოლაში მიმდინარე საგანმანათლებლო ღონისძიებებს.

სკოლის შინაგანაწესი
სკოლის მიერ შემუშავებული წესებისა და ქცევის კოდექსი, რომელსაც უნდა იცნობდეს და ემორჩილებოდეს სკოლის თითოეული თანამშრომელი და მოსწავლე.

უმაღლესი პროფესიული განათლება პროფესიული განათლების სახე, რომლის მიღებაც შეიძლება სრული ზოგადი განათლების საფუძველზე. პროფესიული უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის ათვი-

დებიტაცია; Milli Tədris Planı ilə nəzərdə tutulmuş əlavə təhsil xidmətini və nəzərdə tutulmayan əlavə təhsil və tərbiyə xidmətini, eləcə də məktəbdəki cari təhsil tədbirlərini müəyyənləşdirir.

Məktəbin daxili nizamnaməsi
məktəb tərəfindən işlənilib hazırlanmış qaydaların və davranış məəcəsidir ki, onu məktəbin hər bir əməkdaşı və şagirdi tanımalı və ona əməl etməlidir.

Ali Peşəkar təhsil peşəkar təhsil növüdür ki, onu da tam ümumi təhsilin əsasında əldə etmək olar. Peşəkar ali təhsil programının mənimsənilməsi nəticəsində peşəkar ali təhsili təsdiqləyən mütəxəssisin diplomu veriləcəkdir. Peşəkar ali

სების შედეგად გაიცემა პროფესიული უმაღლესი განათლების დამადასტურებელი სპეციალისტის დიპლომი. პროფესიული უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამები შეიძლება განხორციელდეს როგორც ზოგადსაგანმანათლებლო, ასევე უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში.

სოკრატული მეთოდი სწავლების დროს სოკრატული მეთოდის გამოყენების დროს მასწავლებელი სვამს მხოლოდ პრობლემურ (და არა ინფორმაციულ) კითხვებს (მაგ., რას ფიქრობთ ამაზე? რა განმარტებები გვჭირდება ამისთვის?), არ აწოდებს არანაირ ინფორმაციას მოსწავლეებს. ამ დროს მასწავლებელი განიხილავს გამოწვევებს და მარტივ იდეას ეჭვქვეშ აყენებს. იგი არ აძლევს მოსწავლეებს ინფორმაციას, არამედ მათ სთხოვს აზროვნებას, რათა ისინი

təhsil proqramları həm ümumtəhsil, eləcə də ali təhsil müəssisələrində həyata keçirilə bilər.

Sokrat metodu tədris zamanı Sokrat metodundan istifadə etdikdə müəllim yalnız problemli (məlumatı deyil) sualları verir (məs., bunun haqqında nəyi düşünürsünüz? Bunun üçün hansı izahatlar gərəkdir?), şagirdlərə heç bir məlumat çatdırmır. Bu zaman müəllim istisna halları təhlil edir və sadə ideyaları şübhə altına qoyur. O, şagirdlərə məlumat vermir, əksinə onlardan düşünməyi xahiş edir ki, problemin həllinə müstəqil olaraq çatsınlar.

დამოუკიდებლად მივიღ-
ნენ პრობლემის გადაწყვე-
ტამდე.

**სოციალური (კოოპე-
რაციული და თანამშრო-
მლობითი) სწავლება**
სოციალური მეთოდის
გამოყენების დროს ხდება
მოსწავლეთა დაჯგუფება.
იგი მიზნად ისახავს
მოსწავლეების ჩართვას
თანამშრომლობაში, ერთ-
ობლივ ძალისხმევას დავა-
ლებების შესასრულებ-
ლად.

სოციალური უნარ-ჩვევები
- იმ უნარ-ჩვევათა კრე-
ბული, რომლებიც უზრ-
უნველყოფს ადამიანთა
თანაარსებობას. სოციალუ-
რი უნარ-ჩვევების განვითა-
რებას საფუძვლად უდევს
სოციალური შემეცნება. ეს
არის ადამიანის ცოდნა
მეორე ადამიანის ან
ადამიანთა ჯგუფის აზრების,
გრძნობების და განზრახ-
ვების შესახებ.

სწავლების მეთოდები
სწავლების მეთოდი არის
მასალის მიწოდების სისტე-

**Sosial (kooperativ və
əməkdaşlıq) tədris** sosial
metodun istifadəsi zamanı
şagirdlər qruplaşdırılırlar. Onun
məqsədi şagirdlərin əməkdaşlığa
qoşulması, birgə səylərlə
tapşırıqların yerinə
yetirilməsidir.

Sosial vərdiş-bacarıqlar
insanların birlikdə yaşamaqlarını
təmin edən vərdiş və bacarıqların
toplusudur. Sosial vərdiş-
bacarıqların inkişafının əsasında
sosial düşüncə durur. Bu, insanın
digər insan və ya insanlar
qrupunun fikirləri, hissləri və
niyyətləri haqqında biliyidir.

Tədris metodları tədris
metodu materialın
çatdırılmasının mütəmadi planı,

მატური გეგმა, გზა, ტექნიკა. მასწავლებელი იყენებს სწავლების სხვადასხვა მეთოდს, რათა მოახდინოს სასწავლო პროცესის წარმართვა. ძირითადად არსებობს შემდეგი სახის მეთოდები: დიდაქტიკური მეთოდი, სოკრატული მეთოდი, კეთებით სწავლება, სოციალური სწავლება და ა. შ.

სწავლების ხერხი სწავლების ხერხებია: სიმულაცია - როლური თამაში (სწავლების პრაქტიკული მეთოდის გამოყენების დროს), გონებრივი იერიში (ძირითადად, სწავლების სოკრატული მეთოდის გამოყენების დროს), ვიზუალიზაცია - თვალსაჩინოების გამოყენება (სწავლების დიდაქტიკური მეთოდის გამოყენების დროს), ინსტრუქციის ნაბიჯ-ნაბიჯ მიწოდება (სწავლების პრაქტიკული მეთოდის გამოყენების დროს), არაორდინალური კავშირების გაკეთება (სწავლების სოკ-

yolu, texnikasıdır. Müəllim tədrisin müxtəlif metodundan istifadə edir ki, dərs prosesini apara bilsin. Əsasən növbəti şəkildə metodlar vardır: didaktik metod, sokrat metodu, etməklə təlim, sosial tədris və s.

Tədris üsulu tədris üsullarıdır: simulyasiya-roller üzrə oyun (tədrisin praktiki metodundan istifadə zamanı), beyin həmləsi (əsasən, tədrisin sokrat metodunun istifadəsi zamanı), vizuallaşdırma - əyani vasitələrin istifadəsi (tədrisin didaktik metodunun istifadəsi zamanı), təlimatın addım-addım çatdırılması (tədrisin praktiki metodunun istifadəsi zamanı), qeyri-adi əlaqələri etmək (tədrisin sokrat metodunun istifadəsi zamanı), yekunlaşdırma (tədrisin didaktik metodunun istifadəsi zamanı) və s.

რატული მეთოდის გამო-
ყენების დროს), რეზიუ-
მირება - შეჯამება (სწავ-
ლების დიდაქტიკური
მეთოდის გამოყენების
დროს) და სხვ.

სწავლის მოტივაცია -
ქცევის განხორციელების
ფსიქოლოგიური საფუ-
ძველი. რაც უფრო მეტად
მოტივირებულნი არიან
მოსწავლეები, მით მეტია
სწავლის ხარისხი. არსე-
ბობს შინაგანი და გარეგანი
მოტივაცია. მოსწავლის
სასწავლო აქტივობები
შეიძლება განპირობებული
იყოს მისი **შინაგანი** ან
გარეგანი მოტივაციით.
საინტერესო აქტივობები
ეფუძნება მოსწავლის **შინა-
გან მოტივაციას**.

სწავლის სწავლა - ეს არის
პროცესი, რომელიც გუ-
ლისხმობს ადამიანის მიერ
საკუთარი სწავლის მართ-
ვას, მოიცავს სწავლის
დაგეგმვას, შეფასებას და
მუდმივ მონიტორინგს.
სწავლის სწავლა ეხება
ცოდნას იმის შესახებ, თუ

Təlim motivasiyası hərəkətin
həyata keçirilməsinin psixoloji
əsasıdır. Şagirdlər nə qədər çox
motivasiyalı olarlarsa, bir o
qədər də təlim səviyyəsi çox
olur. Daxili və xarici motivasiya
vardır. Şagirdin dərş fəallıqları
onun daxili və ya xarici
motivasiyası ilə şərtləndirilə
bilir. Maraqlı fəallıqlar şagirdin
daxili motivasiyasına
əsaslanırlar.

Təlimin tədrisi elə bir
prosesdir ki, insan tərəfindən öz
təliminin idarə edilməsini
nəzərdə tutur, tədrisin
planlaşdırılmasını,
qiymətləndirilməsini və daimi
monitorinqi əhatə edir. Təlimin
tədrisi insanın səmərəli şəkildə
necə təhsil aldığına (konkret

როგორ სწავლობს ადამიანი ეფექტიანად (კონკრეტული ამოცანის მოთხოვნების მიღება, მისი გადაჭრის ეფექტური სტრატეგიების ცოდნა) და საკუთარი სასწავლო გამოცდილებების რეგულაციას (მოცემული ამოცანის წარმატებით გადაჭრის გზების ცოდნა და გამოყენება).

ტესტი სტრუქტურირებული ინსტრუმენტი, რომელიც იქმნება მოსწავლის განვითარების მოცემულ ეტაპზე ცოდნის და უნარჩვევების გასაზომად ანუ შესაფასებლად. ტესტი შესაძლოა ეფუძნებოდეს ნორმას ან რაიმე კრიტერიუმს, იყოს სტანდარტიზებული ან საგნის მასწავლებლების მიერ შექმნილი. ტესტის შეკითხვები ძირითადად სამი ტიპისაა: მრავალჯერადი არჩევანის შეკითხვები, როდესაც ტესტი შეიცავს კითხვას, რომელსაც მოსდევს რამდენიმე პასუხი, რომლიდანაც მხოლოდ

მასალის თაბლარინი აღძა ეტმაკ, onun həllinin səmərəli strategiyalarını bilmək) və öz təlim təcrübələrinin tənzimlənməsinə (verilən məsələnin nailiyyətə həlli yollarının biliyi və istifadəsi) aid biliyə toxunur.

Test strukturlaşdırılmış vasitədir ki, şagirdin inkişafının verilən mərhələdə biliyinin və vərdiş-bacarıqlarının ölçülməsi, yəni qiymətləndirilməsi üçün yaradılır. Test normaya və ya hər hansı bir kriteriyə əsaslanıla bilər, standartlaşdırılmış və ya fənn müəllimi tərəfindən yaradıla bilər. Test sualları əsasən üç tipdədir: çox seçimi olan suallar, bu zaman test bir neçə cavabı olan sualı əhatə edir ki, bunlardan yalnız biri doğrudur; şagirdin cavab yazmalı olduğu suallar və doğru və səhv cavabları olan suallar.

ერთია სწორი; შეკითხვები, რომელზეც მოსწავლემ უნდა დაწეროს პასუხი და მცდარი და ჭეშმარიტი პასუხების შეკითხვები.

ტოლერანტობა ადა-
მიანის შესაძლებლობა
აღიაროს, პატივი სცეს ან
გაითვალისწინოს სხვა
ადამიანის რწმენა,
ქცევა, ღირებულებები.

ტრანსფერი ერთგვარ
სიტუაციაში ნასწავლის
სხვაგვარ, განსხვავებულ სი-
ტუაციაში გამოყენებას ნიშ-
ნავს. მას შემდეგ, რაც
მოსწავლე გადაჭრის ამო-
ცანას, მას უკვე აღარ უჭირს
ანალოგიური ამოცანის
გადაჭრა.

ტრიმესტრი სასწავლო
წლის ნაწილი. სასწავლო
წელი მინიმუმ 38 კალენ-
დარულ კვირას გრძელ-
დება და იყოფა 3 ტრი-
მესტრად. სასწავლო წლის
სამ ნაწილად დაყოფა მეტ
საშუალებას იძლევა სკო-
ლის საათობრივი ბადის
მოქნილად შედგენისა და
მოსწავლეთა შუალედური

Tolerantlıq insanın digər
insanın inamına, davranışına,
dəyərlərinə hörmət etdiyi, nəzərə
aldığı və ya tanıdığı imkanlardır.

Transfer bir növ vəziyyətdə
öyrənilənin başqa, fərqli
vəziyyətdə istifadəsini bildirir.
Şagirdin məsələni həll etdiyindən
sonra analoji məsələnin həllində
çətinlik çəkməməsi.

Trimestr dərslərin bir
hissəsidir. Dərs ili minimal
olaraq 38 təqvim həftəsində
davam edir və 3 trimestrə
bölünür. Dərs ilinin üç hissəyə
bölünməsi məktəbin saat torunun
əlverişli surətdə tərtib edilməsi
və şagirdlərin aralıq
qiymətləndirməsi üçün daha çox
imkanlar verir. Bu da təlimin
keyfiyyətinin yüksəlməsinə
dəstək verir.

შეუასებებისათვის. ეს კი ხელს უწყობს სწავლის ხარისხის ამაღლებას.

უკუკავშირი (გამოხმაურება) პროცესი, როდესაც მოსაუბრე იღებს ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ როგორ იქნა გაგებული მის მიერ გაცემული შეტყობინება. უკუკავშირი მეტად მნიშვნელოვანია კომუნიკაციაში გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად. მოსაუბრემ უნდა შეამოწმოს, თუ როგორ გაიგეს მის მიერ გაცემული ინფორმაცია. ამისათვის საკმარისია მან იკითხოს, თუ რა და როგორ იქნა გაგებული.

უნარ-ჩვევა - იგივე უნარია, რომელიც ძირითადად ნასწავლია და წვრთნის შედეგადაა განვითარებული. იგი მოიცავს ისეთი ქმედებების განხორციელებას, რომლებიც მიზნად ისახავს სასურველი შედეგის მიღწევას. განახვავებენ შემდეგ უნარ-ჩვევებს: აკადემიური (კითხვა, წერა, კრიტიკული

Əks təsir (səsləndirmə) prosesdir ki, bu zaman həmsöhbət onun tərəfindən ötürülən ismarıcın necə anlaşıldığı haqqında məlumat alır. Əks təsir kommunikasiya zamanı anlaşılmaqlığın qarşısının alınması üçün çox vacibdir. Həmsöhbət onun tərəfindən verilən məlumatın necə başa düşüldüyünü yoxlamalıdır. Bunun üçün nəyin necə başa düşüldüyünü soruşmaq kifayət edir.

Vərdis-bacarıq əsasən öyrənilən və təlim nəticəsində inkişaf edən bacarıqdır. O, istənilən nəticənin əldə edilməsi məqsədini daşıyan əməllərin həyata keçirilməsindən ibarətdir. Növbəti vərdiş-bacarıqları fərqləndirirlər: akademik (oxu, yazı, tənqidi təfəkkür və s.), şəxsi münasibətin (dinləmə, söhbət, verbal və qeyri-verbal kommunikasiya və s.), hərəkəti (yonmaq, şəkil çəkmək,

აზროვნება, შემოქმედებითი აზროვნება და სხვა), პიროვნული ურთიერთობის (მოსმენა, საუბარი, ვერბალური და არავერბალური კომუნიკაცია, სხვა), და მოტორული (ძენვა, ხატვა, ჭიდაობა, მიზანში სროლა და სხვა); დ. უზნაძე უნარჩვევას უწოდებს ნიჭს.

უწყვეტი განათლება ფართო ცნება, რომელიც მოიცავს საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ სასწავლო აქტივობებისა და პროგრამების ფართო სპექტრს. ასეთი აქტივობები და პროგრამები შეიძლება იყოს შემდეგი: ნაწილობრივ განაკვეთზე მყოფი სტუდენტებისათვის სასწავლო პროგრამები სხვადასხვა ხარისხის მოსაპოვებლად; პროფესიული ცოდნის ამალგების კურსები, რომლებიც არ ითვალისწინებს რაიმე ხარისხის მოპოვებას; თანამშრომლების ტრენინგი; პირადი განვითარების ოფიციალური კურსები

döyüşmək, hədəfə atmaq və s.); D. Uznadze vərdiş-bacarığı istedad adlandırırdı.

Ardıcıl təhsil geniş anlayışdır ki, orta məktəbi bitirdikdən sonra dərş fəallıqlarının və proqramlarının geniş spektrini əhatə edir. Belə bir fəallıqlar və proqramlar növbətilər ola bilərlər: qismi normada olan tələbələr üçün dərş proqramları müxtəlif dərəcənin qazanılması üçün; hər hansı bir dərəcənin qazanılmasını nəzərdə tutmayan peşəkar biliyin yüksəldilməsi kursları; əməkdaşların treninqi; şəxsi inkişafın rəsmi kursları (həm təhsil müəssisələrində, eləcə də internet vasitəsilə) və s.

(როგორც სასწავლო დაწესებულებებში, ასევე ინტერნეტის საშუალებით) და სხვ.

ფასილიტაცია ნებისმიერი აქტივობა, რომელიც გულისხმობს რაიმე პროცესების ხელშეწყობას, ან სხვისი დავალებების გაადვილებას. ადამიანს, რომელიც კისრულობს ამ როლს, ეწოდება ფასილიტატორი. ტერმინი ფასილიტატორი გამოიყენება განათლების სისტემაში და ნიშნავს სპეციფიკური გამოცდილების მქონე ადამიანს, რომელიც ეხმარება სხვებს სასწავლო მიზნების მიღწევაში.

ფოკუსჯგუფი (ფოკუსირებული დისკუსია) - ჯგუფური ინტერვიუს მეთოდი, რომლის დროს ერთდროულად რამდენიმე რესპონდენტს ვესაუბრებით და ჩვენი მიზანია, ხელი შევეწყოთ მათ შორის აზრთა გაცვლას (აქედან გამომდინარეობს ამ მეთოდის კიდევ ერთი დასახელება - „ჯგუფური

Fasilitasiya hər hansı bir fəallıqdır ki, hər hansı bir proseslərə dəstəyin verilməsini nəzərdə tutur və ya başqasının tapşırıqlarının asanlaşdırılmasını. Bu rol həvalə edilən insan fasilitator adlandırılır. Fasilitator termini təhsil sistemində istifadə olunur və spesifik təcrübəyə malik və dərs məqsədlərinin əldə edilməsində başqalarına köməklik edən insanı bildirir.

Fokus-grup (fokuslaşdırılmış diskussiya) qrup müsahibəsinin metodudur ki, bu zaman eyni zamanda bir neçə respondentlə söhbət edirik və məqsədimiz onların arasında fikir mübadiləsinə dəstəyin verilməsidir (bu metodun daha bir adı bundan irəli gəlir – “qrup diskussiyası”).

დისკუსია“).

შედგეზე ორიენტირებული სწავლება - სტანდარტებზე დაფუძნებული განათლების მოდელის შემადგენელი ნაწილი. მოსწავლემ უნდა შეძლოს არა მხოლოდ იმის ჩვენება, რომ იგი გარკვეულ ინფორმაციას ფლობს, არამედ ისიც, რომ მას შეუძლია ამ ინფორმაციის ეფექტურად და ზნეობრივი პრინციპების საფუძველზე გამოყენება.

შემზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლე ბავშვი, რომლის მდგომარეობა შემზღუდული შესაძლებლობის კატეგორიის დიაგნოსტიკური კრიტერიუმების მიხედვითაა განსაზღვრული. ასეთ ბავშვს აღენიშნება განვითარების დარღვევის ერთი ან რამდენიმე სახის შეფერხება. ასეთ მოსწავლეს განსაკუთრებული საგანმანათლებლო მოთხოვნები და მოთხოვნილებები აქვს.

შემაჯამებელი შეფასება პროლექტის / მიღწევების

Nəticə yönümlü tədris standartlarına əsaslanan təhsil modelinin tərkib hissəsidir. Şagird nəinki müəyyən məlumatla malik olduğunu göstərə bilməli, eləcə bu məlumatdan səmərəli və əxlaqi prinsiplərin əsasında istifadə etməyi bacarmalıdır.

Məhdud imkanları olan şagird vəziyyəti məhdud imkanlı kateqoriyasının diaqnostik kriterilərinə əsasən müəyyən edilmiş uşaqdır. Belə bir uşaqda inkişaf pozuntusunun bir və ya bir neçə növü müşahidə olunur. Belə bir şagirdin xüsusi təhsil tələbləri və tələbatları var.

Yekunlaşdırıcı qiymətləndirmə

məhsulun/

შეუასებისას გამოიყენება განსაზღვრებითი შეუასება. მისი მიზანია მოსწავლეთა მიღწევების დონის შემოწმება სასწავლო გეგმების მოთხოვნებთან

შეთარდებით. განსაზღვრებითი შეუასება ტარდება სემესტრის ბოლოს, თემის დამთავრების შემდეგ, წლის ბოლოს და ა. შ.

შემეცნების განვითარების საფეხურები ყველა ბავშვი გონებრივი განვითარების მსგავს ეტაპებს მსგავსი თანმიმდევრობით გაივლის. ყოველი ეტაპი შემეცნების თვისებრივად განსხვავებული ფორმით ხასიათდება.

შემოქმედებითი აზროვნება რთული სააზროვნო უნარ-ჩვევა. იგი არის რაიმეს ახალი გზით კეთება ან დანახვა; შემოქმედებითი აზროვნება ხასიათდება იდეების მრავალრიცხოვნებით, მრავალფეროვნებით.

შემონმება - ცალკეული მოსწავლის ან მასწავლებ-

nailiyyətin qiymətləndiril-məsində müəyyənləşdirici qiymətləndirmədən istifadə olunur. Onun məqsədi dərs planlarının tələblərinə nisbətən şagirdlərin nailiyyət səviyyəsinin yoxlanılmasıdır.

Müəyyənləşdirici qiymətləndirmə semestrin sonunda aparılır, mövzu başa çatdırıldıqdan sonra, ilin sonunda və s.

Dərrakənin inkişafı pillələri hər bir uşaq əqli inkişafın oxşaq mərhələlərini oxşar ardıcılıqla keçir. Hər bir mərhələ dərrakənin xassə baxımından fərqli forması ilə xarakterizə edilir.

Yaradıcılıq təfəkkürü mürəkkəb düşüncə vərdiş-bacarığıdır. O, nəyinsə yeni üsulla edilməsi və ya görünməsidir; yaradıcılıq təfəkkürü ideyaların say çoxluğu ilə, müxtəlifliyi ilə xarakterizə edilir.

Yoxlanış ayrı-ayrı şagirdin və ya müəllimin nailiyyətinin təyin edilməsidir.

ლის წარმატებისა და მიღწევების დადგენა.

შეფასება ამროვნების ზედა დონის უნარ-ჩვევა და ზოგადად, იგი გულისხმობს არჩეული კრიტერიუმების (მაგალითად, რაოდენობა, ხარისხი, ხანგრძლივობა, და ა. შ.) გარკვეული კატეგორიისადმი მიკუთვნებას, სტანდარტებზე (ამ კრიტერიუმის შესაბამისი სტანდარტული საზომი ერთეულები, საზოგადოებაში მიღებული ნორმები, ღირებულებები და წესები) და პირობებზე (კონტექსტი, საზღვრები, რესურსები, მოქმედების დრო და ადგილი და სხვა) დაყრდნობით რაიმეზე მსჯელობას ან დასკვნების გამოტანას.

შეფასების მეთოდები (ხერხები) - დაკვირვების ჩანაწერები, მოსწავლის შეფასებების შედეგების ანალიზი, შეკითხვების დასმა, აღრიცხვის ფურცელი, ინტერვიუ, გამოკითხვა, თვითშეფასება, ტესტები, პორტფოლიო (მოსწავლის

Qiymətləndirmə təfəkkürün yuxarı səviyyəli vərdiş-bacarığdır və ümumiyyətlə, seçilən kriterilərin (məsələn, say, keyfiyyət, müddət və s.) müəyyən kateqoriyaya, standartlara (bu kriterinin müvafiq standart ölçü vahidləri, cəmiyyətdə qəbul edilən normalar, dəyərlər və qaydalar) və şərtlərə (kontekst, sərhədlər, resurslar, fəaliyyət vaxtı və yeri və s.) aid olmasını nəzərdə tutur ki, bunlara əsaslanaraq müzakirələr aparmaq və ya nəticələr çıxarmaq mümkündür.

Qiymətləndirmə metodları (üsulları): müşahidə qeydləri, şagirdin qiymətləndirmə nəticələrinin analizi, sualların verilməsi, qeydiyyat kağızı, müsahibə, sorğu, özünüqiymətləndirmə, testlər, portfolio (şagirdin müxtəlif növdə işlərindən ibarət qovluq),

სხვადასხვა სახის ნამუ-
შევრებით შედგენილი საქა-
ღალდე), კოოპერატიული
სასწავლო აქტივობები (მაგ.
ჯგუფური მუშაობა) და სხვა.

ჩვევა - მრავალჯერადი
გამეორებით შექმნილ
მეტად თუ ნაკლებად ავტო-
მატიზებულ მოქმედებას ან
ქცევას. ცხოვრების გარკვე-
ულ მონაკვეთებზე ადამი-
ანს უწევს გარკვეული
მოქმედებების ხშირი გამეო-
რება. განასხვავებენ **მოტო-
რულ** და **გონებრივ** ჩვევებს:
მოტორულს უწოდებენ
მოძრაობის ჩვევას; მაგა-
ლითად, ველოსიპედით
სიარულს, ღილის, თას-
მების შეკვრას, ცურვას და ა.
შ. **გონებრივს** უწოდებენ
ისეთ ჩვევებს, რომლებიც
ავტომატიზებულ გონებრივ
ოპერაციას წარმოადგენენ
(გამრავლების ტაბულის
ზეპირი ცოდნა, აბზაცის
დაცვა, სასვენი ნიშნების
გამოყენება, კითხვის დროს
ჰაუზების გაკეთება და ა.შ.).
მეორე მხრივ, ჩვევებს აჯგუ-
ფებენ შინაარსის მიხედვი-

კოოპერატიული ძეგლები (მაგ.
ჯგუფური მუშაობა) და სხვა.
კოოპერატიული
სასწავლო აქტივობები (მაგ.
ჯგუფური მუშაობა) და სხვა.

Vərdis dəfələrlər təkrarlanan
və avtomatlaşdırılmış hərəkət və
ya davranışdır. Həyatının
müəyyən parçalarında insan
müəyyən hərəkətləri tez-tez
təkrarlamalı olur. Hərəkəti və əqli
vərdisləri ayırırlar: hərəkəti
hərəkət bacarığı adlanır;
məsələn, velosipedlə gəzinti,
düymənin,. Qayıtların
bağlanılması, üzmək və s. Əqli
isə avtomatlaşdırılmış əqli
əməliyyatı təqdim edən adətlər
adlandırılır (vurma cədvəlinin
şifahi biliyi, abzas əməl
edilməsi, durğu işarələrindən
istifadə etmək, oxu zamanı
fəsilələrin edilməsi və s.), digər
tərəfdən isə adətləri
məzmunlarına əsasən də
qruplaşdırırlar. **Məişət** (geyim,
çəngəl-bıçağın istifadəsi və s.),
gigiyyə (dişlərin fırçalanması,
əllərin yuyulması); **idman**
vərdislərini (velosiped sürmək,
üzmək və s.)

თაყ. გამოყოფენ **საყოფა-ცხოვრებო** (ჩაცმა-დახურვის, დანა-ჩანგლის ხმარების ა. შ.), **ჰიგიენურ** (კბილების გახეხვის, ხელების დაბანის); **სპორტულ** ჩვევებს (ველოსიპედის ტარება, ცურვა) და ა. შ.

ცოდნა რაიმეს შესახებ ინფორმაციის ქონა და რაიმე საქმის ან მოქმედების შესასრულებლად საჭირო ხერხების ფლობა.

ჯგუფური მუშაობა - სოციალური (კოოპერატიული და თანამშრომლობითი) სწავლების დროს ხდება მოსწავლეთა დაჯგუფება. მათ ეძლევათ საზიარო კომპლექსური დავალება, რომელიც მიზნად ისახავს მოსწავლეების ჩართვას თანამშრომლობაში, დავალებების შესასრულებლად ერთობლივ ძალისხმევას. ჯგუფური დავალებები მოსწავლეებისაგან ამოცანების ერთობლივად გადაჭრას ან საერთო პროდუქტის შექმნას უნდა მოითხოვდეს.

Bilik nəyinsə haqqında məlumata malik olmaq və hər hansı bir işin və ya əməlin yerinə yetirilməsi üçün üsullara malik olmaq.

Qrup işi sosial (kooperativ və əməkdaşlıq) tədrisi zamanı şagirdlər qruplaşdırılırlar. Onlara ümumi kompleksli tapşırıq verilir ki, bunun məqsədi də şagirdlərin əməkdaşlığa cəlb olunması, tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün birgə səy göstərmələridir. Qrupda tapşırıqlar şagirdlərdən məsələlərin birgə həllini və ya ümumi məhsulun yaradılmasını tələb etməlidir.